

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

JAWNE

Egz. Nr 1

**MATERIAŁY
NA NARADĘ KOMENDY ASG
w dniu 11 maja 1973 r. godz. 16⁰⁰**

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
33454

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

919
JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
Eg. Nr 1

**MATERIAŁY
NA NARADĘ KOMENDY ASG
w dniu 11 maja 1973 r. godz. 16⁰⁰**

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
33454

S p i s t r e ś c i

1. Założenia strukturalno-organizacyjne:
  - katedra strategii;
  - katedra służby sztabów, kierowania i informatyki;
  - zespół pracy partyjno-politycznej;
  - zespół administracji wojskowej;
  - zespół opracowania doświadczeń ćwiczeń
2. Założenia studiów na lata 1973-76:
  - założenia organizacyjno-metodyczne;
  - kalkulacja czasokresu studiów;
  - zakres studiów;
  - wykaz egzaminów i kolokwiów
3. Propozycje zmian w programach studiów ASG:
  - analiza i ocena programów wyższych szkół oficerskich z punktu widzenia proporcji pomiędzy tematyką przygotowującą podchorążych do sprawnego działania w czasie "W" i w czasie "P";
  - proporcje programowe w wyższych szkołach oficerskich;
  - ocena informacji zawartych w ankietach i wpływające z niej wnioski;
  - propozycje zmian w programach studiów kursów zasadniczych

ZAŁOŻENIA STRUKTURALNO-ORGANIZACYJNE

PROJEKT ORGANIZACJI KATEDRY STRATEGII

AKADEMII SZTABU GENERALNEGO

I. Ustalenia wyjściowe

1. Katedra Strategii tak pod względem organizacyjnym, jak i działalności merytorycznej podlega Komendantowi Akademii Sztabu Generalnego. Szefa Katedry Strategii mianuje Minister Obrony Narodowej.

2. Katedra jest w zasadzie jednostką naukowo-badawczą Akademii Sztabu Generalnego opracowującą podstawowe problemy nauki wojennej i obronności kraju.

3. Podstawy ustalenia liczby stanowisk etatowych katedry nie mogą stanowić normy dydaktyczne, lecz wymagające rozwiązania problemy badawcze i wynikające stąd zadania.

II. Zakres zadań Katedry

Do głównych zadań Katedry należą:

1. Prowadzenie dla potrzeb Sił Zbrojnych PRL kompleksowych badań w zakresie prognozowania kierunków ich rozwoju, a także w dziedzinie teorii i praktyki nauki i sztuki wojennej.

2. Prowadzenie badań w dziedzinie podstawowych problemów doktrynalnych, wynikających z aktualnych praktycznych potrzeb sił zbrojnych PRL.

3. Prowadzenie badań i opracowywanie materiałów naukowych z zakresu strategii dla potrzeb MON i uczelni.

4. Prowadzenie badań i opracowywanie wniosków dotyczących zasadniczych kierunków przygotowania obronnego kraju oraz poszczególnych dziedzin administracji państwowej i gospodarki narodowej, a także zasad współdziałania wojsk z niemilitarnymi siłami i środkami wchodzącymi w skład ogólnego systemu obronnego kraju.

5. Inspirowanie i współudział w prowadzeniu przez inne katedry Akademii Sztabu Generalnego prac badawczych, których przedmiotem są aktualne poglądy doktrynalne, zagadnienia strategiczne, a także najnowsze problemy nauki wojennej.

6. Udział w interpretowaniu i wykładaniu aktualnych doktryn wojennych państw zachodnich.

7. Opracowywanie wniosków dotyczących kierunków szkolenia z dziedziny sztuki operacyjnej w akademiach wojskowych pod kątem potrzeb sił zbrojnych i aktualnych założeń doktrynalnych.

8. Udział w pracy dydaktycznej na kursach doskonalenia kierowniczej kadry sił zbrojnych PRL oraz kursach szkolenia obronnego kierowniczej kadry aparatu państwowego.

III. Wnioski organizacyjne wypływające z zadań

Funkcje i zadania katedry wymagają takiego jej ustawienia organizacyjnego, by była w stanie:

1. Zapewnić organizację pracy pod względem merytorycznym i organizacyjno-administracyjnym.

2. Prowadzić badania naukowe problemów wynikających z zadań i opracowywać wyniki tych badań dla potrzeb kierownictwa MON i uczelni.

3. Utrzymywać ścisłą współpracę z IC MON, dowództwami rodzajów sił zbrojnych, szefostwami rodzajów wojsk i służb oraz dowództwami okręgów wojskowych przy przeprowadzaniu badań nad zagadnieniami doktryny oraz teorii i praktyki nauki wojennej w Siłach Zbrojnych PRL.

4. Ścisłe współpracować z akademiami zarówno w kraju, jak i państw Układu Warszawskiego w zakresie przedmiotu prowadzonych badań oraz w sprawach metodologii badań naukowych w dziedzinie wojskowości.

5. Prowadzić pracę dydaktyczną w zakresie swojej działalności, szczególnie na kursach wyższej kadry dowódczej oraz na kursach szkolenia obronnego kierowniczej kadry aparatu państwowego.

IV. Proponowane rozwiązanie

A. Struktura organizacyjna i podstawowe kryteria doboru kadr

Efektywne rozwiązanie zadań przez katedrę w myśl wyżej sformułowanych wniosków wymaga ustanowienia takiej jej struktury organizacyjnej, w której występowałyby następujące zespoły:

1. Kierownictwo katedry - szef katedry i zastępcy.

Z uwagi na rangę i charakter działalności katedry oraz zakres prac merytoryczno-organizacyjnych, dla zapewnienia efektywnego kierownictwa, należy prócz szefa katedry przewidzieć stanowiska dla dwóch zastępców:

a/ zastępca do kierowania na bieżąco działalnością katedry i do bezpośredniego kierowania pracą zespołu naukowo-dydaktycznego. Z uwagi na zakres obowiązków stanowisko to powinno być równorzędne stanowisku generała brygady - profesora nadzwyczajnego. Z tego też względu kandydat na ww. stanowisko powinien spełniać określone warunki, a mianowicie:

- posiadać stopień naukowy doktora habilitowanego i legitymować się dorobkiem naukowym w dziedzinie sztuki operacyjnej;
- posiadać przygotowanie i doświadczenie w kierowaniu pracą zespołów naukowych lub mieć ukończone studia w Akademii Sił Zbrojnych ZSRR oraz 2-letni staż pracy na stanowisku szefa sztabu okręgu wojskowego /równorzędne/;

b/ zastępca do kierowania pracą zespołu naukowo-badawczego.

Na to stanowisko może pretendować oficer posiadający tytuł

tez odt
gawanki -
nie wbi
noimiy z
wymadluu.

docenta i conajmniej stopień naukowy doktora nauk wojskowych. Ponadto kandydat na to stanowisko powinien w dotychczasowej swojej pracy wykazać się dorobkiem naukowym oraz umiejętnościami kierowania pracą zespołu naukowego.

2. Zespół naukowo-dydaktyczny /etatowy/, który zajmowałby się organizacją i kierowaniem działalnością merytoryczną oraz w określonym wymiarze godzin pracą dydaktyczną i sprawami organizacyjno-administracyjnymi. Uwzględniając zakres zadań i wagę funkcji wymienionego zespołu w ramach całokształtu zadań katedry, jego stan osobowy powinien wynosić nie mniej niż 6 oficerów, w tym:

- trzech docentów posiadających stopień naukowy doktora nauk wojskowych, duży dorobek naukowy oraz przygotowanych do merytorycznego i organizacyjnego kierowania pracą zespołów naukowych. Przy takiej liczbie docentów w zespole razem z dwoma zastępcami szefa katedry można kierować pracą pięciu zespołów badawczych zorganizowanych na bazie zespołu naukowo-badawczego;
- dwóch starszych wykładowców - adiunktów o dużym stażu i doświadczeniu dydaktycznym do prowadzenia zajęć dydaktycznych na odpowiednich kursach oraz badań cząstkowych /pomocniczych/;
- kierownika gabinetu-absolwenta ASG o dużym doświadczeniu dydaktycznym, ze znajomością prowadzenia biurowości - do załatwiania wszystkich spraw organizacyjno-administracyjnych i prowadzenia niektórych prac dydaktycznych.

Do wykonywania prac technicznych związanych z działalnością katedry, w skład zespołu celowe jest włączenie:

- laboranta, który zajmowałby się pomocami naukowymi i prowadził kancelarię katedry;
- st. referenta - maszynistkę i maszynistki /kreślarza/.

3. Zespół naukowo-badawczy /etatowy/, którego zadaniem byłoby prowadzenie badań nad problemami wynikającymi z zadań katedry, jak i problemami zleconymi przez kierownictwo MON oraz IC MON, opracowanie wyników badań oraz innych materiałów naukowych z zakresu działalności katedry. Do pracy w tym zespole można powołać oficerów z IC MON i wojsk różnych specjalności, którzy ze względu na wiek nie mogą pracować na dotychczas zajmowanych stanowiskach, a posiadają przygotowanie operacyjno-strategiczne np. absolwenci Akademii Sił Zbrojnych ZSRR, praktykę dowódczo-sztabową i zamiłowanie do pracy naukowej. Do pracy w tym zespole celowe jest także wykorzystanie najbardziej doświadczonych oficerów emerytowanych /b. samodzielnych pracowników naukowych ASG/, legitymujących się stopniem naukowym dr. hab., doktora i dorobkiem naukowym. Stan liczebny tego zespołu uwzględniając jego zadania powinien być taki, by można było zorganizować co najmniej 5 zespołów naukowych w składzie 2-3 osób każdy, to znaczy razem 10-15 osób. Proporcje liczbowe pomiędzy dwoma grupami oficerów wydaje się celowe ustalać okresowo, w zależności od konkretnych możliwości pozyskania do współpracy oficerów o odpowiednim przygotowaniu operacyjno-strategicznym, doświadczeniu w dziedzinie pracy naukowej i posiadających chęci i zamiłowanie do tego rodzaju pracy.

4. Grupa konsultantów /pracownicy nieetatowi/. Zadaniem tej grupy byłoby udzielanie pracownikom katedry konsultacji w sprawach doktryny wojennej oraz praktyki nauki wojennej w siłach zbrojnych PRL. Stąd też w jej skład powinni wejść kierownicy /szefowie/ niektórych instytucji centralnych MON.

Szczegóły proponowanego rozwiązania organizacyjnego katedry przedstawia - załącznik nr 1.

B. Taryfikacja etatów, propozycje obsady personalnej

Sprawy taryfikacji dotyczą stanowisk etatowych zastępców szefa katedry, zespołu naukowo-dydaktycznego, ewentualnie oficerów emerytowanych zespołu naukowo-badawczego oraz pracowników cywilnych.

Pomija się sprawę taryfikacji oficerów zawodowych zespołu naukowo-badawczego, gdyż przejdą oni do pracy w katedrze ze swoimi dotychczasowymi grupami uposażenia.

Waga i zakres obowiązków oraz wymagane kwalifikacje stawiane oficerom na stanowiska zastępców szefa katedry oraz na poszczególnych stanowiskach zespołu naukowo-dydaktycznego uzasadniają zaszeregowanie tych etatów wyżej od analogicznych etatów Katedry Sztuki Operacyjnej.

Jeśli zaś chodzi o oficerów emerytowanych zespołu naukowo-badawczego można uwzględniać dwie kategorie ich zatrudnienia: na pół etatu /o wymiarze ok. 20 godzin tygodniowo, ok. 750 godzin rocznie/ i na ćwierć etatu /normy o połowę mniejsze/. Uwzględniając wymagane kwalifikacje proponuje się dla pierwszej kategorii płacę w wysokości 3000-3500 zł. miesięcznie, dla drugiej - 50% tej stawki.

Jeśli chodzi o pracowników cywilnych katedry płace należy ustalić w wysokości zapewniającej stabilność kadry administracyjno-biurowej.

Propozycje obsady personalnej i taryfikacji etatów katedry przedstawia - załącznik nr 2.

gen. dyw. SZEFE KATEDRY *prof. zwyczajny /nieetatowy/*

ZASTĘPCA SZEF KATEDRY
gen. bryg. - *prof. nadzwyczajny*
gen. dyw. 1

ZASTĘPCA SZEF KATEDRY
plk - gen. dyw. - *docent* *prof. zwyczajny*
gen. dyw. 1

A. ZESPÓŁ NAUKOWO-DYDAKTYCZNY

B. ZESPÓŁ NAUKOWO-BADAWCZY

Nazwa stanowiska	Stop. wojsk.	Ilość stanow. wojsk.	prac. cywil.
Docent	plk	3	
St. wykładowca-adiunkt	plk	2	
Kierownik gabinetu	ppłk	1	
Laborant			1
St. referent			1
Maszynistka			2
R a z e m		6	4

Nazwa stanowiska	Stop. wojsk.	Ilość stanow. wojsk.	prac. cywil.
St. pracownik naukowy	dotychczas zajmowany etat	5	
St. pracownik naukowy			5
Pracownik naukowy			5
R a z e m		5	10

C. Zespół konsultantów/nieetatowy/

Wyszczególnienie
Powołani oficerowie z kierowniczych stanowisk IC MON
15

PROPOZYCJE PERSONALNE I TARYFIKACJA ETATÓW KATEDRY

Wyszczególnienie stanowisk	Stopień wojskowy	Ilość stanowisk			Taryfikacja	Propozycje personalne
		wojsk. nieetat.	wojsk. etat.	prac. cyw.		
I. KIEROWNICTWO KATEDRY						
Szef Katedry-prof.zwyczajny	gen.dyw.	1				
Zca Szefa Katedry-prof.nadzw.	gen.bryg.		1		U-11 3150	
Zca Szefa Katedry - doc.	płk		1			
R a z e m		1	2			
II. ZESPÓŁ NAUKOWO-DYDAKTYCZNY						
Docent	płk		1		U-14 2850	
Docent	płk		1		- " -	
Docent	płk		1		- " -	
St.wykładowca-adiunkt	płk		1		U-16 2650	
St.wykładowca-adiunkt	płk		1		- " -	
Kierownik gabinetu	ppłk		1		U-18 2450	
Laborant-kier.kancelarii				1	2500	
St.referent-maszynistka				1	2500	
Maszynistka				1	2100	
Maszynistka /kreślarz/				1	2100	
R a z e m			6	4		
III. ZESPÓŁ NAUKOWO-BADAWCZY						
St.pracownik naukowy	gen.bryg.				Zgodnie	
	-płk		1		z dotych-	
St.pracownik naukowy	- " -		1		czas zaj-	
St.pracownik naukowy	płk		1		mowanym	
St.pracownik naukowy	płk		1		etatem	
St.pracownik naukowy	płk		1		- " -	
St.pracownik naukowy				1	3000-3500	
St.pracownik naukowy				1	3000-3500	
St.pracownik naukowy				1	3000-3500	
St.pracownik naukowy				1	3000-3500	
St.pracownik naukowy				1	3000-3500	
Pracownik naukowy				1	1500-1750	
Pracownik naukowy				1	1500-1750	
Pracownik naukowy				1	1500-1750	
Pracownik naukowy				1	1500-1750	
Pracownik naukowy				1	1500-1750	
R a z e m			5	10		
IV. ZESPÓŁ KONSULTANTÓW						
Oficerowie z kierowniczych stanowisk IC MON		15				
Razem w katedrze		16	13	14		

ZESPÓŁ KONSULTANTÓW:

1. Szef Zarządu I Sztabu Generalnego - gen. bryg. J. ŚWIATOWIEC
2. Szef Zarządu II Sztabu Generalnego- płk dypl. Cz. KISZCZAK
3. Szef Zarządu VI Sztabu Generalnego- płk dypl. Zb. CZERWIŃSKI
4. Szef Zarządu X Sztabu Generalnego - gen. bryg. St. MROCZKA
5. Zca Komendanta ASG ds. naukowych - gen. bryg. Zb. JUREWICZ
6. Zca Głównego Kwatermistrza WP - gen. bryg. J. DYMKOWSKI
7. Zca Gł. Insp. Planowania i Techniki
Szefa Zespołu Operac. Służby Tech.- gen. bryg. M. KACZYŃSKI
8. Zca Szefa GZP
Szef Zarządu Agitacji i Propagandy- płk dr J. SOCHA
9. Zca Szefa Inspektoratu OT ds.Szkol.-płk dypl. M. PALKIEWICZ
Operac.
10. Zca Szefa Sekretariatu KOK - płk dypl. M. JASICZEK

11. Szef Sztabu Wojsk Lotniczych - płk dypl. J. SOBIERAJ
12. Szef Sztabu Wojsk OPK - płk dypl. T. GĘBICKI
13. Szef Sztabu WOW - płk dypl. T. BĘŁCZEWSKI
14. Zca Szefa Sztabu MW
ds. operac. - kmdr dypl. T. MANDAT
15. Naczelny Redaktor
Myśli Wojskowej - płk prof. dr A. MADEJSKI

PROPOZYCJA ZORGANIZOWANIA KATEDRY

SŁUŻBY SZTABÓW. KIEROWANIA I INFORMATYKI

1. ZAKRES DZIAŁANIA KATEDRY

Katedra Służby Sztabów, Kierowania i Informatyki będzie komórką ogólnoakademicką powołaną do prowadzenia zajęć dydaktycznych ze słuchaczami ASG i badań naukowych, wynikających z planów naukowo-badawczych Akademii.

Zarówno w pracy dydaktycznej, jak i naukowo-badawczej katedra skupi główną uwagę na 4 podstawowych grupach zagadnień:

- problematyka pracy sztabów oddziałów oraz związków taktycznych i operacyjnych wojsk lądowych z uwzględnieniem warunków, sposobów i charakteru współpracy ze sztabami innych rodzajów sił zbrojnych;
- zastosowanie teorii organizacji i kierowania oraz nauk pokrewnych, jak prakseologia, heurystyka i logika w dowodzeniu i zarządzaniu wojskami;
- zastosowanie informatyki i cybernetyki do usprawniania dowodzenia i zarządzania wojskami;
- badania operacyjne i ich zastosowanie do optymalizacji decyzji operacyjno-taktycznych.

2. STRUKTURA KATEDRY I ZAKRESY DZIAŁANIA POSZCZEGÓLNYCH ZAKŁADÓW

Stosownie do założonego zakresu działania proponuje się zorganizowanie w katedrze 3 zakładów:

- służby sztabów i instrumentalizacji prac sztabowych;
- zastosowań teorii organizacji i kierowania w dowodzeniu i zarządzaniu wojskami;
- zastosowań informatyki i badań operacyjnych w dowodzeniu i zarządzaniu wojskami.

2.1. Zakład służby sztabów i instrumentalizacji prac sztabowych

Zakład miałby za zadanie:

- na bieżąco i w sposób praktyczny rozwiązywać i wdrażać w procesie kształcenia słuchaczy, problematykę dowodzenia i zarządzania wojskami zgodnie z aktualnymi potrzebami sił zbrojnych;

- wypracowywać i ujednoczyć na potrzeby kształcenia słuchaczy poglądy, zasady i pojęcia z zakresu służby sztabów w ramach wszystkich katedr ASG;

- ukierunkowywać zajęcia ze służby sztabów oraz sprawować nad nimi nadzór, a także koordynować wysiłki wszystkich katedr w zakresie służby sztabów;

- prowadzić prace naukowe w zakresie szeroko rozumianej służby sztabów, w tym również w zakresie instrumentalizacji prac sztabowych.

Biorąc pod uwagę sformułowane zadania proponuje się następującą strukturę zakładu:

- kierownik zakładu /etat płk/ 1

Zespół służby sztabów na szczeblach operacyjnych

- kierownik zespołu - zastępca kierownika zakładu /etat płk/ 1

- starszy wykładowca ds. struktur i organizacji pracy sztabów na szczeblach operacyjnych /etat płk/ 1

- adiunkt ds. dokumentacji bojowej na szczeblach operacyjnych /etat płk/ 1

- starszy wykładowca ds. dokumentacji bojowej na szczeblach operacyjnych /etat płk/ 1

Zespół służby sztabów na szczeblach taktycznych

- kierownik zespołu /etat płk/ 1

- adiunkt ds. struktur i organizacji pracy sztabów na szczeblach taktycznych /etat płk/ 1

- adiunkt ds. dokumentacji bojowej na szczeblach taktycznych /etat płk/ 1

- starszy wykładowca ds. struktur i organizacji pracy na szczeblach taktycznych /etat płk/ 1

- starszy wykładowca ds. dokumentacji bojowej na szczeblach taktycznych /etat płk/ 1

Zespół instrumentalizacji prac sztabowych

- kierownik zespołu 1

czy nie zbyt specjalistyczny personel?

- adiunkt środków organizacyjno-technicznych /etat płk/ 1
- starszy asystent środków organizacyjno-technicznych /etat płk/ 1

Razem w Zakładzie Służby Sztabów i Instrumentalizacji Prac Sztabowych 13 stanowisk oficerskich.

2.2. Zakład zastosowań teorii organizacji i kierowania w dowodzeniu i zarządzaniu wojskami

Głównym przedmiotem działalności naukowo-dydaktycznej zakładu będzie zastosowanie do usprawniania dowodzenia i zarządzania wojskami osiągnięć niektórych nauk ergologicznych, zwłaszcza teorii organizacji i kierowania.

Proponuje się następującą strukturę zakładu:

- kierownik zakładu /etat płk/ 1
- adiunkt TOiK /etat płk/ 1
- adiunkt logiki /etat płk/ 1
- starszy wykładowca TOiK - kierownik kursów z zakresu TOiK /etat płk/ 1
- starszy wykładowca TOiK /etat płk/ 1
- starszy asystent TOiK /etat ppłk/ 1
- starszy asystent prakseologii /etat ppłk/ 1

Razem w Zakładzie Zastosowań Teorii Organizacji i Kierowania w Dowodzeniu i Zarządzaniu Wojskami 7 etatów oficerskich.

2.3. Zakład zastosowań informatyki i badań operacyjnych w dowodzeniu i zarządzaniu wojskami

Naukowa i dydaktyczna działalność zakładu będzie się koncentrować na dwóch głównych problemach:

- aktualne i perspektywiczne możliwości kompleksowego zastosowania do usprawniania dowodzenia środków radioelektronicznych, zwłaszcza elektronicznej techniki obliczeniowej;
- optymalizacja decyzji operacyjno-taktycznych w oparciu o zastosowanie metod matematycznych.

Proponowana struktura zakładu:

- kierownik zakładu /etat płk/ 1
- adiunkt analityk systemów /etat płk/ 1
- adiunkt cybernetyki /etat płk/ 1

- adiunkt badań operacyjnych /etat płk/ 1
  - starszy wykładowca badań operacyjnych /etat płk/ 1
  - starszy wykładowca EML - kierownik kursów zastosowań informatyki /etat płk/ 1
  - starszy wykładowca programowania /etat płk/ 1
- Razem w Zakładzie Zastosowań Informatyki i Badań Operacyjnych w Dowodzeniu i Zarządzaniu Wojskami 7 etatów oficerskich.

2.4. Pozostałe etaty katedry

Na czele katedry stoi szef /etat płk/, który ma dwóch zastępców: do spraw służby sztabów /etat płk/ i do spraw TOiK oraz Informatyki /etat płk/.

W skład katedry wchodzi również:

- kierownik gabinetu /etat ppłk/ 1
- laborant /prac. cywilny/ 1
- kreślarz /prac. cywilny/ 1
- maszynistka /prac. cywilny/ 1

Razem w katedrze proponuje się 31 etatów oficerskich i 3 etaty cywilne.

OPRACOWAŁ:

płk Jan NOWAKOWSKI

UZASADNIENIE ETATÓW W KATEDRZE SŁUŻBY SZTABÓW,
KIEROWANIA I INFORMATYKI

1. Opracowując projekt etatu katedry założono, że wszyscy bez wyjątku oficerowie katedry, łącznie z szefem i jego zastępcami oraz kierownikami zakładów będą brali czynny udział w pracy naukowej i dydaktycznej.
2. Etaty dla zakładu służby sztabów i instrumentalizacji prac sztabowych obliczono biorąc za podstawę przewidywane obciążenie dydaktyczne /średnio 220 godzin na jednego oficera/ oraz ilość grup szkoleniowych na poszczególnych latach studiów kursu wojsk lądowych. W tym ostatnim wypadku zakładano, że pracownicy zakładu powinni prowadzić zajęcia najwyżej w 3 grupach /średnio 36 grup na wszystkich kursach wojsk lądowych, co daje 12 wykładowców/.

Oprócz tego wzięto pod uwagę konieczność sprawowania merytorycznego nadzoru nad sprawami służby sztabów w całej Akademii oraz konieczność prowadzenia zajęć i badań z zakresu instrumentalizacji prac sztabowych.

W sumie w zakładzie wraz z kierownikiem zakładu i kierownikami wszystkich zespołów jest 11 pracowników o specjalności "służba sztabów". Jeżeli uwzględni się jeszcze zastępcę szefa katedry ds. służby sztabów, to liczba ta zwiększy się do 12 oficerów.

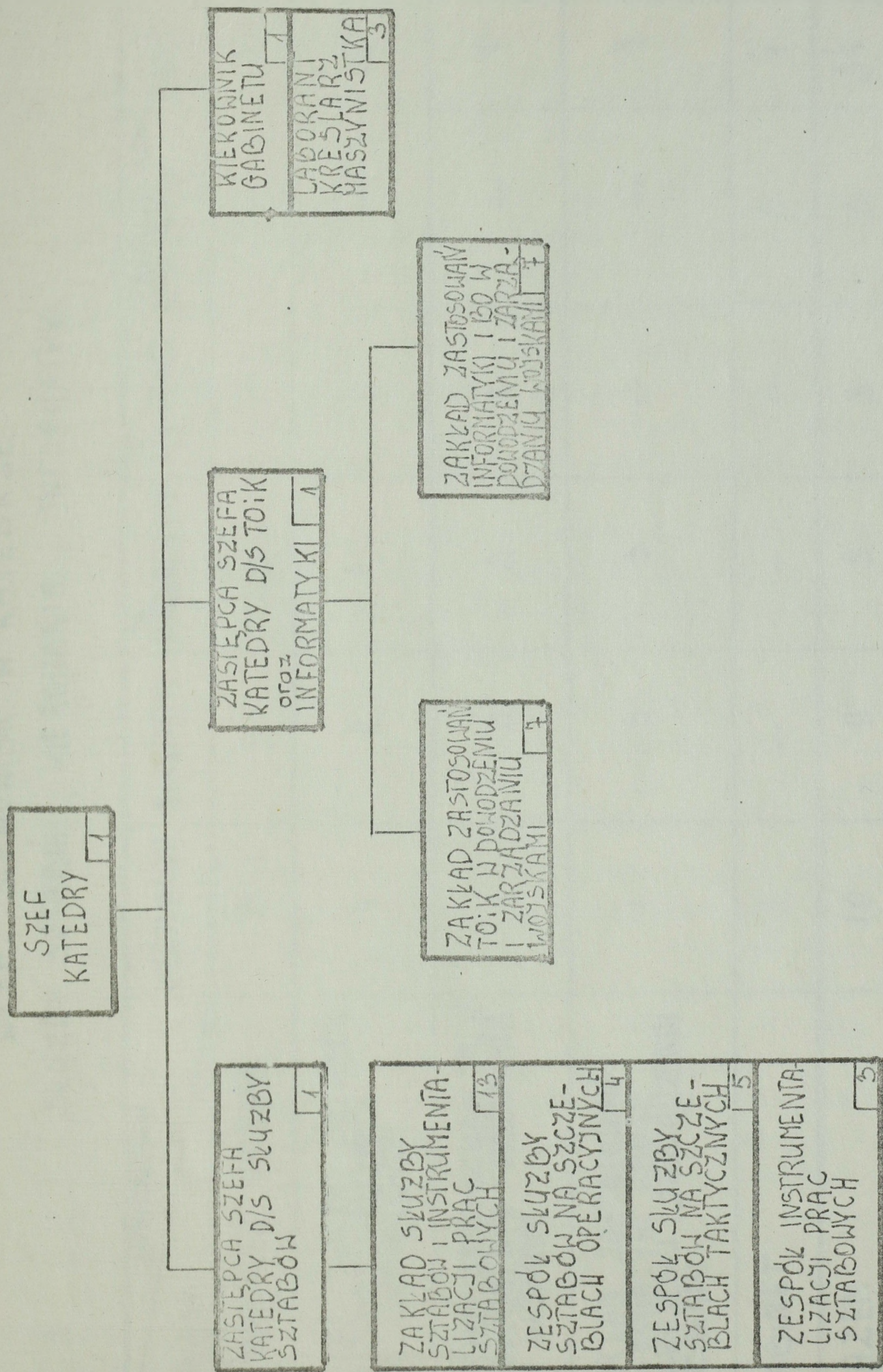
Należy zaznaczyć, że proponowany podział na zespół operacyjny i taktyczny nie będzie miał istotnego znaczenia w procesie realizacji zadań dydaktycznych, bowiem poszczególni oficerowie będą musieli prowadzić zajęcia na różnych kursach. Proponowany podział nabierze natomiast znaczenia w toku realizacji zadań naukowych oraz przygotowania materiałów szkoleniowych.

3. Proponując strukturę organizacyjną dwóch pozostałych zakładów /TOiK oraz Informatyki i BO/ brano pod uwagę przewidywane obciążenie dydaktyczne oraz inne zadania typu organizacyjnego, jak organizacja podyplomowych kursów zastosowania informatyki, czy też TOiK.

4. Wydaje się, że proponowany etat katedry należy uznać za maksymalnie skrócony. Wszelkie zmiany idące w kierunku obciążenia etatów w katedrze mogą odbić się ujemnie na realizacji postawionych przed katedrą zadań.

[Faint, illegible handwritten notes and bleed-through from the reverse side of the page are visible in this section.]

STRUKTURA ORGANIZACYJNA KATEDRY SŁUŻBY SZTABÓW, KIEROWANIA I INFORMATYKI

WYKAZ STANOWISK W KATEDRZE
SŁUŻBY SZTABÓW, KIEROWANIA I INFORMATYKI

STANOWISKA ZAKŁADY	KIEROWNICZE	ADIUNKTA	ST. WYKŁADOCY	ST. ASYSTENTA	PRACOWNIKÓW CYWILNYCH	RAZEM
KIEROWNICTWO KATEDRY	3	—	—	—	—	3
ZAKŁAD SŁUŻBY SZTABÓW I INSTRUMENTALIZACJI PRAC SZTABOWYCH	4	4	4	1	—	13
ZAKŁAD ZASTOSOWAŃ TOIK W POWODZENIU I ZARZĄDZA- NIU WOJSKAMI	1	2	2	2	—	7
ZAKŁAD ZASTOSOWAŃ INFORMATYKI I TOIK W POWODZENIU I ZARZĄDZANIU WOJSKAMI	1	3	3	—	—	7
GABINET	1	—	—	—	3	4
RAZEM	10	9	9	3	3	34

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1973 r.

NOTATKA SŁUŻBOWA

w sprawie utworzenia oraz zakresu zadań Zakładu Pracy
Partyjno-Politycznej w ASG

Wykonując polecenie Komendanta Akademii Sztabu Generalnego im. gen. broni K. Świerczewskiego - gen. dyw. Bolesława CHOCHY z dnia 16 marca br. przedstawiam projekt utworzenia Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej w Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych ASG oraz zakresu działania i struktury tego zakładu. Rozwinięcie założeń i uzasadnień tych propozycji zawiera załącznik nr 1 oraz opracowany wspólnie z płk mgr Stefanem CEGLARKIEM "Program zakresowy przedmiotu praca partyjno-polityczna"/załącznik nr 2/.

I. Podstawowe wnioski wynikające z analizy dotychczasowego programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna - realizowanego w procesie studiów ASG - oraz usytuowania etatowego wykładowców tego przedmiotu

Konieczność utworzenia Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej w ASG wynika z potrzeb przygotowania absolwentów akademii do prowadzenia pracy partyjno-politycznej w wojsku w okresie pokojowego szkolenia i na przewidywanym polu walki:

1. Aktualnie realizowany w procesie studiów 36 godzinny program dydaktyczny przedmiotu "praca partyjno-polityczna w działaniach bojowych" jest niewystarczający w stosunku do tych potrzeb.
2. Trzej pracownicy naukowo-dydaktyczni, którzy realizują ten program, nie są w stanie wywiązać się z rozległych zadań dydaktyczno-wychowawczych i naukowo-badawczych. Ponadto usytuowanie etatowe tych pracowników w Zakładzie Dydaktyki Wojskowej nie sprzyja realizacji zadań z dziedziny pracy partyjno-politycznej ze względu na inny kierunek problematyki badawczej i szkoleniowej Zakładu.

Celem stworzenia warunków zapewniających należyte przygotowanie absolwentów ASG do wykonywania stawianych im zadań w zakresie pracy partyjno-politycznej należy - wykorzystując do - tychczasowe cenne doświadczenia - wprowadzić nowy program dy-

daktyczny tego przedmiotu oraz utworzyć odpowiednią komórkę naukowo-dydaktyczną.

II. Założenia i kierunki projektu nowego programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna

Ze względu na istotne luki aktualnego programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna - realizowanego w procesie studiów ASG - problematyka tego przedmiotu wymaga znacznego poszerzenia i uzupełnienia w następujących kierunkach:

1. Wprowadzenia teoretycznego nauczania podstawowych zagadnień pracy partyjno-politycznej i organizacyjno-kierowniczej dowódców w okresie pokojowym na szczeblu pułku, dywizji i armii - przeznaczając na ten dział ok. 88 godzin w programie dydaktycznym /wykładów, seminarium i ćwiczeń grupowych/.
2. Poszerzenia teoretycznego nauczania podstawowych zagadnień pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych - przede wszystkim poprzez wprowadzenie tej problematyki również na szczeblu pułku. Na teoretyczną problematykę pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych wszystkich szczebli proponuje się ok. 44 godzin.
3. Zwiększenie ilości ćwiczeń taktyczno-operacyjnych /organizowanych przez Katedry Taktyki Ogólnej oraz Sztuki Operacyjnej/ objętych planowym, opartym na naukowych podstawach, nauczania prowadzenia pracy partyjno-politycznej w toku działań bojowych. Podczas tych ćwiczeń słuchacze powinni występować nie tylko w rolach oficerów aparatu partyjno-politycznego, ale przede wszystkim jako organizatorzy i kierownicy pracy partyjno-politycznej uczyć się stawiania zadań aparatowi politycznemu z pozycji dowódcy kierującego walką oraz odpowiadać za efekty i skutki działalności partyjnej. W tym celu proponuje się uwzględnienie 13 ćwiczeń taktyczno-operacyjnych /załącznik nr 2, str. 10/.
4. Ponadto proponuje się zaprogramowane efektywne wykorzystanie praktyk dowódczych słuchaczy /odbywanych po I i II roku studiów/ jako ważnego elementu zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do wywiązywania się z obowiązków w dziedzinie pracy partyjno-politycznej. Te cele mogą być osiągnięte poprzez

współdziałal wykładowców pracy partyjno-politycznej w kierowaniu, kontroli i ocenie ww. praktyk.

III. Podstawowe funkcje oraz zakres zadań proponowanego Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej przy Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych ASG

Zakład powinien wykonywać następujące, podstawowe funkcje i zadania:

1. Dydaktyczne - polegające na realizowaniu i doskonaleniu programów dydaktycznych, opracowywaniu i doskonaleniu zagadnień pracy partyjno-politycznej w ćwiczeniach taktyczno-operacyjnych prowadzonych ze słuchaczami i kadrą.
2. Naukowo-badawcze - prowadzić badania z problematyki pracy partyjno-politycznej w działalności dowódców na współczesnym polu walki, a więc z tych zagadnień, które nie mogą być w pełni rozwiązywane przez Katedrę Pracy Partyjno-Politycznej WAP ze względu na inny profil kształcenia oraz niedostateczną bazę programowo-szkoleniową tej uczelni dla nauczania taktyki ogólnej i sztuki operacyjnej. Do zadań zakładu należeć będzie prowadzenie w jednostkach i instytucjach wojskowych badań efektywności nauczania absolwentów ASG w zakresie rozwiązywania przez nich problemów pracy partyjno-politycznej.
3. Wymiany doświadczeń i współpracy z komórkami naukowo-dydaktycznymi innych wyższych uczelni wojskowych /zwłaszcza z Katedrą Pracy Partyjno-Politycznej WAP/ oraz właściwymi komórkami GZP - w zakresie pracy dydaktycznej.

4. Zabezpieczenia bazy szkoleniowej swego przedmiotu

Rozważania wymaga sprawa powierzenia Zakładowi kierownictwa naukowego niektórymi pracami dyplomowymi na wybrane tematy pracy partyjno-politycznej w warunkach działań bojowych /podobnie jak w A.W. im. M.W. Frunze/.

Utworzenie zakładu przy Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych ułatwi koordynację treści i metod nauczania wszystkich przedmiotów społeczno-politycznych w procesie kształcenia słuchaczy ASG.

IV. Struktura etatowa proponowanego Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej

Proponuje się utworzenie zakładu o następującej strukturze:

- Zastępca Szefa Katedry Nauk Społeczno-Politycznych
  - jednocześnie Kierownik Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej . . . . . - płk - 1
- Kierownik Zespołu Pracy Partyjno-Politycznej w pokojowym okresie szkolenia wojsk - docent /starszy wykładowca/ . . . . . - płk - 1
- Kierownik Zespołu Pracy Partyjno-Politycznej w Szkoleniu Bojowym - docent /starszy wykładowca/ . . . . . - płk-1
- Starszy wykładowca /adiunkt/ . . . . . - płk - 8
- Kierownik Gabinetu Pracy Partyjno-Politycz. - ppłk - 1

Ponadto w Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych proponuje się wprowadzenie następujących etatów pracowników techniczno-pomocniczych, niezbędnych dla zabezpieczenia procesu dydaktycznego i badawczego realizowanego przez znacznie powiększony kolektyw pracowników naukowo-dydaktycznych:

- Referent laborant - pracownik cywilny - 1
- Maszynistka - pracownik cywilny - 1

Ilość pracowników naukowo-dydaktycznych zakładu wynika z aktualnie obowiązujących norm zajęć dydaktycznych - obliczonych na podstawie projektu programu /załącznik nr 2/ oraz uwzględnienia 2 etatów dla potrzeb badań naukowych. Ogólna ilość godzin dydaktycznych, które zakład będzie realizował wyniesie około 2880, natomiast proponowane etaty zabezpieczą wykonanie ok. 2710 godz. Pozostałe ok. 180 godzin zajęć dydaktycznych będą realizować cywilni i wojskowi specjaliści z innych instytucji /rozwinęte uzasadnienia propozycji etatowych w załączniku nr 1, s. 7-9 oraz w zał. nr 2 - w propozycjach ilości godzin na poszczególne tematy/.

Uzupełniając wyjaśnienia dotyczące propozycji ilości, nomenklatury i koncepcji zamienności etatów zakładu oraz jego struktury etatowej przedstawiono w załączniku nr 1, s. 8-9.

SZEF KATEDRY
NAUK SPOŁECZNO-POLITYCZNYCH

płk doc. dr Jan-Tadeusz GESEK

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1973 r.

UZASADNIENIE NOTATKI SŁUŻBOWEJ

opracowanej zgodnie z poleceniem Komendanta Akademii Sztabu Generalnego im. gen. broni K. Świerczewskiego - gen. dyw. Bolesława CHOCHY w sprawie utworzenia oraz zakresu zadań Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej w Akademii Sztabu Generalnego.

Za punkt wyjściowy przedstawionego w notatce projektu utworzenia Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej przy Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych ASG, zakresu jego działania i struktury przyjęto ocenę treści i metod dotychczasowego programu dydaktycznego pracy partyjno-politycznej realizowanego w procesie studiów ASG oraz potrzeby w dziedzinie przygotowania oficerów dyplomowanych pod względem ich wiedzy i umiejętności wykonywania zadań z zakresu pracy partyjno-politycznej prowadzonej w wojsku.

I. Ocena dotychczasowego programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna w wojsku, realizowanego w procesie studiów ASG

Obecnie w programie studiów ASG jest przewidziany 36-godzinny program dydaktyczny "pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych", z tego: 26 godzin na II roku i 10 godzin na III roku studiów. Oprócz ww. zajęć programowych słuchacze zapoznają się z problematyką pracy partyjno-politycznej poprzez występowanie w niektórych ćwiczeniach dywizyjnych i armijnych w roli pracowników wydziałów i zarządów politycznych.

Zakres tematyczny i godzinowy aktualnego programu dydaktycznego tego przedmiotu pozwala nauczyć słuchaczy umiejętności uwzględniania czynnika moralno-politycznego w dowodzeniu na szczeblu związków taktycznych i operacyjnych oraz współdziałania sztabów tychże szczebli z aparatem wydziału politycznego i zarządu politycznego podczas planowania, organizacji i prowadzenia działań bojowych. Ponadto umożliwia zapoznanie słuchaczy: 1/ z ważniejszymi moralno-politycznymi i psychologicznymi aspektami współczesnego pola walki; 2/ z założeniami, organizacją i zasadami prowadzenia wojny psychologicznej oraz indoktrynacji ideologicznej głównych państw NATO; 3/ z niektórymi aktualnymi zagadnieniami

mi pracy partyjno-politycznej prowadzonej w Siłach Zbrojnych PRL.

Konstatując wyżej wymienione pozytywy należy podkreślić, że aktualny program pracy partyjno-politycznej - realizowany w programie studiów ASG - zawiera istotne luki, które sprawiają, iż absolwent akademii nie jest należycie przygotowany pod względem znajomości problematyki pracy partyjno-politycznej w wojsku i wymaganych od dowódców umiejętności w tej dziedzinie. Te fakty były podkreślane w zaleceniach komisji inspekcyjnych, które w ostatnich latach kontrolowały pracę ASG /w roku 1968 i 1970/.

Do podstawowych braków realizowanego w ASG programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna należy zaliczyć:

1. Brak zagadnień z dziedziny pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych na szczeblu pułku. Ta luka w programie dydaktycznym jest istotna zważywszy, iż część absolwentów ASG obejmuje stanowiska na tym szczeblu dowodzenia, a wszyscy absolwenci powinni znać te zagadnienia, natomiast kandydaci na studia w ASG posiadają przygotowanie teoretyczne do pracy partyjno-politycznej na szczeblu kompanii.

2. Pominięcie problematyki pracy partyjno-politycznej okresu pokoju - co stanowi lukę w przygotowaniu absolwentów ASG do realizacji zadań szkoleniowo-wychowawczych stawianych wojsku w okresie pokoju oraz do współdziałania z terenowymi władzami partyjnymi i administracji państwowej.

3. Niewystarczające uwzględnianie problematyki pracy partyjno-politycznej w toku prowadzenia ćwiczeń taktyczno-operacyjnych /realizowanych w programach studiów ASG na wszystkich szczeblach dowodzenia, polegające na:

- a/ zbyt małej ilości przewidzianych w programie studiów ćwiczeń taktyczno-operacyjnych, podczas których słuchacze występują w roli oficerów aparatu partyjno-politycznego;
- b/ braku nauczania słuchaczy /grających rolę dowódców/ umiejętności organizowania i kierowania pracą partyjno-polityczną oraz stawiania zadań aparatowi partyjno-politycznemu odpowiednio do potrzeb dowodzenia na szczeblu pułku, związków taktycznych i operacyjnych w warunkach współczesnego pola

walki oraz ponoszenia odpowiedzialności za efekty i skutki działania politycznego;

c/ braku należytego, w pełni opartego na naukowych podstawach, przygotowania ćwiczeń taktyczno-operacyjnych w zakresie treści, form i metod pracy partyjno-politycznej.

Powyższe niedociągnięcia wynikają przede wszystkim z niedostatecznej ilości godzin przeznaczonych na program dydaktyczny przedmiotu praca partyjno-polityczna oraz stanowczo za małej ilości pracowników naukowo-dydaktycznych /obecnie trzech, a jeszcze przed kilkoma miesiącami zaledwie dwóch/, którzy realizują ten program.

Celem stworzenia warunków zapewniających należyte przygotowanie absolwentów ASG do wykonywania stawianych im zadań w zakresie pracy partyjno-politycznej należy wprowadzić nowy program dydaktyczny tego przedmiotu oraz utworzyć odpowiednią komórkę naukowo-dydaktyczną.

II. Założenia i kierunki nowego programu nauczania pracy partyjno-politycznej w ASG

Problematyka pracy partyjno-politycznej w procesie studiów ASG wymaga znacznego poszerzenia i uzupełnienia programu dydaktycznego tego przedmiotu w następujących kierunkach:

1. Wprowadzenia teoretycznego nauczania podstawowych zagadnień pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych na szczeblu pułku - przeznaczając na ten dział 12 godzin dydaktycznych /wykładów, seminarium i ćwiczeń grupowych/. Na teoretyczną problematykę pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych wszystkich szczebli /pułk, związki taktyczne i operacyjne/ przewiduje się ogółem 44 godziny.

2. Teoretycznego nauczania podstawowych zagadnień pracy partyjno-politycznej w działalności szkoleniowo-wychowawczej i organizacyjno-kierowniczej dowódców w okresie pokojowym na szczeblu pułku, dywizji i armii - przeznaczając na ten dział programu ok. 88 godzin dydaktycznych /wykładów, seminarium i ćwiczeń grupowych/.

Uwzględnienie ww. działów wymaga zwiększenia programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna z 36 do ok. 132 godzin. Projekt nowego programu dydaktycznego pracy partyj-

no-politycznej /w załączeniu/ został oparty na analizie przygotowania kandydatów na studia w ASG /absolwentów szkół oficerskich, którzy będą przyjmowani na studia w okresie najbliższych kilku lat/ oraz na podstawie analizy wymagań stawianych dowódcom i pracownikom sztabów szczebla pułku, dywizji i armii. W opracowanym projekcie uwzględniono również doświadczenia Akademii Wojskowej im. M.W. Frunze oraz Wojskowej Akademii Politycznej im. F. Dzierżyńskiego - z zachowaniem specyficznych różnic, wpływających z odmienności celów kształcenia kadr dowódczo-sztabowych i oficerów aparatu partyjno-politycznego. Tę specyficzność kształcenia kadr dowódczo-sztabowych wyrażono w załączonym projekcie programu zakresowego przedmiotu praca partyjno-polityczna /w celach nauczania i w problematyce programu/.

Zważywszy iż praktyczny udział w rozwiązywaniu problemów pracy partyjno-politycznej podczas ćwiczeń taktyczno-operacyjnych jest elementem koncepcji należytego przygotowania słuchaczy ASG pod względem ich umiejętności uwzględniania czynnika moralno-politycznego i stawiania zadań aparatowi partyjno-politycznemu w toku działań bojowych na współczesnym polu walki, proponuje się zwiększenie ilości tych ćwiczeń /na wszystkich szczeblach dowodzenia/, w których słuchacze będą występować nie tylko w rolach oficerów aparatu partyjno-politycznego, ale przede wszystkim uczyć się organizacji i kierowania pracą partyjno-polityczną oraz stawiania zadań aparatowi politycznemu jako dowódcy i pracownicy sztabów ponoszenia pełnej odpowiedzialności za efekty i skutki działalności politycznej. W związku z tym proponuje się, aby powyższe cele szkolenia praktycznego realizować w toku 13 ćwiczeń przewidzianych w programie studiów ASG i organizowanych przez Katedrę Taktyki Ogólnej i Katedrę Sztuki Operacyjnej /wykaz tych ćwiczeń podano w załączonym programie zakresowym przedmiotu praca partyjno-polityczna w wojsku/.

Ważnym elementem przygotowania słuchaczy pod względem wiedzy i umiejętności niezbędnych do wywiązywania się z obowiązków w dziedzinie działalności politycznej powinno być efektywne wykorzystanie praktyki dowódczej i sztabowej odbywanej po I i II roku studiów. Proponuje się odpowiednio do potrzeb kształcenia kadr dowódczo-sztabowych uwzględnienie również pracy partyjno-politycznej w działalności słuchaczy odbywają-

cych praktykę w jednostkach liniowych. Realizacja tego postulatu wymaga przemyślanego wkomponowania problematyki partyjno-politycznej w programy praktyk dowódczo-sztabowych słuchaczy ASG oraz odpowiednich form i metod współdziałania wykładowców pracy partyjno-politycznej w kierowaniu, kontroli i ocenie ww. praktyk słuchaczy.

Uwzględnienie ww. propozycji dotyczących tematycznego i godzinowego zakresu programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna oraz modyfikacji treści i metod nauczania tego przedmiotu umożliwi przygotowanie słuchaczy ASG do pracy partyjno-politycznej na współcześnie wymaganym poziomie.

III. Podstawowe funkcje oraz zakres zadań proponowanego Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej w ASG

Wprowadzenie w życie proponowanego programu dydaktycznego przedmiotu praca partyjno-polityczna wymaga powołania Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej, który powinien wykonywać następujące zadania:

1. Realizować i doskonalić programy dydaktyczne pod względem treściowym i metodycznym;
2. Opracowywać i doskonalić metodyczne zagadnienia ćwiczeń taktyczno-operacyjnych prowadzonych ze słuchaczami i kadrami w zakresie pracy partyjno-politycznej;
3. Zabezpieczać bazę szkoleniową niezbędną dla realizacji programu studiów w dziedzinie pracy partyjno-politycznej;
4. Podejmować i prowadzić badania naukowe z problematyki pracy partyjno-politycznej w działalności dowódców na współczesnym polu walki /jako istotne uzupełnienie prowadzonych przez Katedrę Pracy Partyjno-Politycznej WAP badań naukowych z dziedziny pracy aparatu partyjno-politycznego/;
5. Podejmować i prowadzić w jednostkach i instytucjach wojskowych badania efektywności nauczania słuchaczy w zakresie rozwiązywania przez nich problemów pracy partyjno-politycznej w działaniach bojowych i w procesie szkoleniowo-wychowawczym wojsk podczas pokoju;
6. Współdziałać z komórkami naukowo-dydaktycznymi i właściwymi komórkami innych wyższych uczelni wojskowych /zwłaszcza z Katedrą Pracy Partyjno-Politycznej WAP/ oraz z Oddziałem Szkół i Akademii Wojskowych GZP, Oddziałem Pracy Partyjno-Poli-

tycznej w Działaniach Bojowych GZP i Oddziałem Propagandy Specjalnej GZP - w zakresie pracy dydaktycznej i naukowej związanej z realizacją przewidzianego w planie studiów ASG programu dydaktycznego pracy partyjno-politycznej, ze szczególnym uwzględnieniem ćwiczeń taktyczno-operacyjnych prowadzonych ze słuchaczami i kadrami ASG.

Proponowany Zakład Pracy Partyjno-Politycznej, realizujący rozszerzony program nauczania tego przedmiotu wpłynie na podniesienie roli przedmiotów społeczno-politycznych w przygotowaniu absolwentów ASG do działalności ideowo-wychowawczej w praktyce szkolenia i dowodzenia. Utworzenie zakładu w Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych ułatwi koordynację treści i metod nauczania przedmiotów społeczno-politycznych w procesie kształcenia słuchaczy ASG.

Rozważenia wymaga sprawa powierzenia Zakładowi Pracy Partyjno-Politycznej kierownictwa naukowego niektórymi pracami dyplomowanymi na wybrane tematy pracy partyjno-politycznej w warunkach działań bojowych poszczególnych szczebli dowodzenia /takie kierownictwo kilkoma pracami dyplomowanymi jest praktykowane w Akademii Wojskowej im. M.W. Frunze/ zrealizowanie tej propozycji może nastąpić dopiero po okrzepnięciu Zakładu i osiągnięciu przez jego pracowników odpowiedniego poziomu naukowego.

IV. Struktura etatowa proponowanego Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej

Odpowiednio do podstawowych funkcji i zakresu zadań proponuje się utworzenie Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej o następującej strukturze etatowej:

- Zastępca szefa Katedry Nauk Społeczno-Politycznych - jednocześnie Kierownik Zakładu Pracy Partyjno-Politycznej . . . . . - płk - 1
- Kierownik Zespołu Pracy Partyjno-Politycznej w pokojowym okresie szkolenia wojsk - docent /starszy wykładowca/ . . . . . - płk - 1
- Kierownik Zespołu Pracy Partyjno-Politycznej w Szkoleniu Bojowym - docent /starszy wykładowca/ . . . . . - płk - 1

- Starszy wykładowca /adiunkt/ . . . . . - płk - 8
- Kierownik Gabinetu Pracy Partyjno-Politycznej . . . . . - ppłk - 1

Ponadto w Katedrze Nauk Społeczno-Politycznych proponuje się wprowadzenie następujących etatów pracowników techniczno-pomocniczych, niezbędnych dla zabezpieczenia procesu dydaktycznego i badawczego realizowanego przez znacznie powiększony kolektyw pracowników naukowo-dydaktycznych:

- referent laborant - pracownik cywilny - 1
- maszynistka - pracownik cywilny - 1

Uzasadnienie proponowanej ilości pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu:

1. Pensum dydaktyczne zajęć o charakterze teoretycznym i zajęcia grupowe o charakterze seminarium:
  - a/ wykłady /66 godzin x 4 słuchaczy grup Oddziału Lotniczego, wojsk lądowych i pozostałych grup specjalistycznych/ . . . . . - ok. 264 godz.
  - b/ zajęcia grupowe o charakterze seminarium i ćwiczeń /66 godzin x 15 grup szkoleniowych/ . . . . . - ok. 990 godz.

Razem: 1254 godz.
-----
2. Pensum dydaktyczne zajęć związanych z przygotowaniem i prowadzeniem ćwiczeń taktyczno-operacyjnych /13 ćwiczeń x 6 dni x 6 godzin x przeciętnie po 6 pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu/ . . . . . - 1204 godz.
3. Czas przewidziany na prace badawcze - prowadzone przez pracowników Zakładu - wymienione w rozdziale III, pkt. 4 i 5 niniejszego uzasadnienia /str. 5/. Realizacja tych prac wymaga m.in. udziału oficerów w ćwiczeniach naszych Sił Zbrojnych i państw Układu Warszawskiego. Stąd wynika potrzeba delegowania 2 pracowników naukowo-badawczych, którzy będą wykonywać wyłącznie te zadania . . . . . - 430 godz.

Ogółem: 2888 godz.

Ilość etatów pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu wynika z aktualnie obowiązującego pensum dydaktycznego:

a/ kierownik zakładu 210 godz. x 1 . . . . . 210 godz.

b/ pozostali pracownicy naukowo-dydaktyczni zakładu przeciętnie po około 250 godz.

x 10 /orientacyjna - średnia z przypadających 210 godz. na docenta, 220 - na

adiunkta oraz 300 - na starszego wykł./ . . . 2500 godz.

Ogółem: 2710 godz.

Przewiduje się, iż pozostałe ok. 180 godzin zajęć dydaktycznych będą realizować specjaliści z dziedziny literatury sztuki prawa /tematy lub części tematów nr: 5,6,10 i 11 - w zał. nr 2/.

Uwagi:

1. Przy obliczaniu potrzeb etatowych dla zabezpieczenia udziału pracowników naukowo-dydaktycznych w nauczaniu słuchaczy prowadzenia pracy partyjno-politycznej podczas ćwiczeń taktyczno-operacyjnych wzięto pod uwagę możliwość i celowość zaangażowania oficerów Wydziału Politycznego oraz pozostałych zespołów Katedry Nauk Społeczno-Politycznych w charakterze rozjemców /w ten sposób ograniczono ilość etatów Zakładu/.

2. Nomenklatura proponowanych etatów jest uwarunkowana koniecznością zaangażowania do pracy w zakładzie oficerów posiadających odpowiedni staż pracy w jednostkach wojskowych na stanowiskach od zastępców dowódców pułków wzwyż.

3. Propozycja etatów zamiennych - docent /starszy wykładowca, starszy wykładowca/ adiunkt - zmierza do uelastycznienia zaangażowania oficerów w zależności od ich praktyki oraz przygotowania naukowego /np. oficera posiadającego dużą praktykę w aparacie politycznym, ale bez stopnia doktora można przyjąć na etat starszego wykładowcy, natomiast oficera mającego stopień doktora ale z mniejszym stażem pracy - na etat adiunkta/.

4. Szczegółowy podział zadań pracowników naukowo-dydaktycznych zakładu zostanie uregulowany w trybie roboczym stosownie do aktualnych potrzeb pracy dydaktyczno-wychowawczej i naukowo-badawczej, dlatego nie uwzględniono tego podziału w proponowanej strukturze etatowej zakładu /podano jedynie ogólny zarys dwóch zespołów/.

5. Przy przesyłaniu proponowanej struktury etatowej zakładu należałoby dokonać pewnej, nieodzownej korekty etatów Katedry Nauk Społeczno-Politycznych /celem ujednoczenia struktury etatowej tej katedry oraz wprowadzenia zmian wynikających z potrzeb realizacji programu dydaktycznego/.

W załączeniu proponowany program zakresowy przedmiotu praca partyjno-polityczna.

SZEF KATEDRY NAUK SPOŁECZNO-POLIT.
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

płk doc.dr Jan-Tadeusz GĘSEK

ROZWAŻANIA NA TEMAT WYDZIELENIA
ZESPOŁU ADMINISTRACJI WOJSKOWEJ

Aktualnie realizowany program nauczania w akademii oraz perspektywiczne jego założenia kładą duży nacisk na wszechstronne przygotowanie absolwenta do organizatorskiej działalności zarówno w okresie wojny, jak i w okresie pokoju. Absolwent ma nie tylko sprawnie organizować i zarządzać całokształtem życia jednostki wojskowej, ale również być działaczem umiejącym współdziałać z władzami terenowymi /państwowymi i społecznymi/.

W świetle tych założeń absolwent Akademii Sztabu Generalnego powinien być zapoznany z problematyką, która umożliwi mu kształtowanie odpowiedniego klimatu politycznego i służbowego wśród podległego sobie stanu osobowego oraz w środowisku cywilnym.

Przewidywany w programie studiów dział, zarządzania i kierowania jednostkami wojskowymi obejmuje następujące przedmioty:

- teoria organizacji i kierowania;
- cybernetyczne i logiczne podstawy dowodzenia;
- planowanie szkolenia bojowego i politycznego oraz metodyka szkolenia taktycznego;
- administracja wojskowa oraz higiena i bezpieczeństwo pracy;
- praca partyjno-polityczna w okresie pokoju.

Większość wymienionych przedmiotów realizowana jest przez Katedrę Organizacji Kierowania i Informatyki, Zakład Dydaktyki oraz Katedrę Nauk Społecznych.

Z przedmiotu "Administracja Wojskowa" ogólnie rzecz biorąc, absolwent powinien znać:

- strukturę, zakres i zasady funkcjonowania aparatu państwowego /administracyjnego i gospodarczego/;

- prawo administracyjne i wojskowe;
- zasady współpracy wojska z aparatem państwowym i administracyjno-gospodarczym.

Przedstawiona problematyka wymaga realizacji dydaktycznej oraz opracowań naukowych.

W dotychczasowej strukturze akademii brak komórki dydaktyczno-naukowej, która by w sposób kompleksowy mogła realizować założenia programowe z przedstawionej wyżej problematyki.

Aktualnie realizowany program dydaktyczny z zakresu administracji wojskowej jest realizowany dorywczo przez oficerów różnych specjalności, co nie zawsze jest korzystne dla osiągania odpowiednich celów dydaktycznych.

Brak jakichkolwiek badań i opracowań z tej dziedziny powoduje, że problematyka ta jest przedstawiana słuchaczom na niskim poziomie.

Celem stworzenia warunków zapewniających należyte przygotowanie absolwentów ASG do wykonywania stawianych im zadań w zakresie problematyki obejmującej administrację wojskową - wykorzystując dotychczasowe doświadczenie, należy utworzyć w ASG odpowiednią komórkę naukowo-dydaktyczną, która zajęłaby się w sposób kompleksowy realizacją znowelizowanego programu nauczania z tej dziedziny, jak również pracą naukowo-badawczą.

Komórka tego rodzaju w formie zespołu mogła by działać przy jednej z katedr. Wychodząc z problematyki, jaką należałoby realizować najbardziej celowym byłoby powołanie tego rodzaju zespołu przy Katedrze Teorii Kierowania i Informatyki.

Powołany Zespół Administracji Wojskowej wykonywał by następujące zadania:

1. Realizacja i doskonalenie programów dydaktycznych pod względem treściowym i metodycznym głównie z problematyki:

- struktura, zakres i zasady funkcjonowania aparatu państwowego /administracyjnego i gospodarczego/;
  - prawne zasady współpracy instytucji wojskowych z organami aparatu państwowego, administracyjnego i gospodarczego;
  - zasady administracji wojskowej;
  - kodyfikacja aktów prawnych w wojsku;
  - zasady prowadzenia biurowości wojskowej, ochrona tajemnicy wojskowej /przepisy, praktyczne zastosowanie/;
  - zasady organizacji i prowadzenia ewidencji i sprawozdawczości w wojsku /zasady, przepisy, formy/;
  - działalność kontrolna w wojsku /inspekcje, kontrole, wizytacje/;
  - zasady organizowania i działania organów kolegialnych w Siłach Zbrojnych /rady wojskowe, zespoły, komisje/.
  - problematyka bezpieczeństwa i higieny pracy w wojsku;
2. Opracowanie koncepcji bazy szkoleniowej niezbędnej do realizacji programu nauczania w dziedzinie administracji wojskowej.
  3. Podejmowanie i prowadzenie badań naukowych z problematyki administracji wojskowej.
  4. Podejmowanie i prowadzenie w jednostkach i instytucjach wojskowych badań efektywności nauczania słuchaczy w zakresie rozwiązywania przez nich problemów związanych z szeroko pojętą administracją wojskową. Na podstawie badań stale udoskonalać programy nauczania słuchaczy z tej dziedziny.
  5. Współpraca z instytucjami naukowo-badawczymi i dydaktycznymi /wojskowymi i cywilnymi/ - w zakresie pracy dydaktycznej i naukowej związanej z realizacją przewidzianych w programie studiów problemów administracji wojskowej.
  6. Prowadzenie pracy naukowo-badawczej poprzez kierowanie rozpracowaniem rozpraw doktorskich i prac dyplomowych z niektórymi wybranymi tematami administracji wojskowej.

UZASADNIENIE

ILOŚCI ETATÓW W PROPONOWANYM ZESPOLE ADMINISTRACJI WOJSKOWEJ

Lp.	Przedmiot	Rodzaj zajęć	ILOŚĆ GODZIN				Ogółem godzin
			Kursy W.Łądowych	Kursy OPK i Lotn.	PSOS /podyplomowe/	PSJ	
1.	Administracja wojskowa	wykłady z.prakt.	20 x 7 20 x 12	10 x 3 10 x 4	10 10	10 10	190 300
2.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	wykłady z.prakt.	6 x 7 -	6 x 3 -	6 -	6 -	72 -
3.	Przepisy prawno-administracyjne	wykłady z.prakt.	18 x 7 16 x 12	10 x 3 10 x 4	8 8	8 8	172 248
4.	Problematyka kadrowa	wykłady z.prakt.	20 x 7 10 x 12	20 x 3 10 x 4	10 10	10 10	220 180
R a z e m :							1382
E t a t ó w :							6

U W A G A : 1. Godziny przeznaczone na wykłady mnożono przez ilość kursów - zajęcia praktyczne przez ilość grup.

2. Przyjęto przeciętne obciążenie roczne 220 godz. na jednego pracownika naukowo-dydaktycznego.

W Y K A Z

przedmiotów z zakresu przygotowania absolwenta ASG
do organizatorskiej działalności w warunkach pokojowych

Lp.	Przedmiot	K a t e d r a :							Proponowana Administra- cji Wojsk.
		Nauk Spo- żecznych	Informa- tyki	Organiz. i Mobiliz.	Zakład Dydaktyki Wojskowej	Taktyki Tyłów	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8		
1.	Teoria organizacji i kierowa- nia.	-	30	-	-	-	-	-	
2.	Cybernetyczne podstawy dowodzenia.	-	30	-	-	-	-	-	
3.	Logika - logiczne podstawy podejmowania decyzji.	-	20	-	-	-	-	-	
4.	Prawne aspekty kierowania i zarządzania zespołami ludzkimi.	-	-	-	-	-	-	50	
5.	Filozoficzne, psychologiczne i socjologiczne aspekty kierowania ludźmi.	20	-	-	-	-	-	-	
6.	Gotowość bojowa i mobilizacyjna wojsk.	-	-	100	-	-	-	-	
7.	Zasady planowania procesu szkolenia. Zasady opracowania i prowadzenia ćwiczeń.	-	-	-	100	-	-	-	

1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Zabezpieczenie materiałowe, techniczne, gospodarka materiałowa w jednostkach.	-	-	-	-	100	-
9.	Problemy zabezpieczenia tyłowego - przepisy prawno-administracyjne.	-	-	-	-	-	34
10.	Gry kierownicze /realizacja zadań w gospodarce narodowej/	-	136	-	-	-	-
11.	Praca partyjno-polityczna w sztabach i jednostkach.	124	-	-	-	-	-
12.	Administracja wojskowa /zasady funkcjonowania państwa, prawo administracyjne itp/.	-	-	-	-	-	40
13.	Bezpieczeństwo i higiena pracy.	-	-	-	-	-	6
14.	Technologia pracy umysłowej.	-	-	-	12	-	-
R a z e m :		144	216	100	112	100	130

Wzrost z poprzedzającego pl. Spółki.

PROJEKT ORGANIZACJI

"ZESPOŁU OPRACOWANIA DOŚWIADCZEŃ ĆWICZEŃ"

I. Założenia ogólne

1. Cel powołania zespołu: prowadzenie studiów w zakresie całokształtu problematyki taktyczno-operacyjnej i organizacyjnej na bazie praktyki szkoleniowej wojsk w interesie całych sił zbrojnych.

2. Zakres zadań zespołu:

- a/ prowadzenie badań i opracowywanie wniosków z doświadczeń uzyskanych w czasie ćwiczeń z wojskami i ćwiczeń prowadzonych przez IC MON;
- b/ zbieranie danych normatywnych dotyczących możliwości taktyczno-operacyjnych wojsk w czasie i przestrzeni;
- c/ studiowanie i opracowywanie wniosków na podstawie materiałów /sprawozdań/ nadesłanych przez jednostki wojskowe z przeprowadzonych przez nie ćwiczeń;
- d/ dostarczanie opracowanych wniosków i wyników badań kierownictwu MON oraz zainteresowanym instytucjom, jednostkom i uczelniom wojskowym.

3. Wnioski organizacyjne wynikające z zadań zespołu.

Zasadnicze zadania i funkcje zespołu wymagają takiego ustawienia organizacyjnego zespołu, aby był on w stanie:

- a/ uczestniczyć we wszystkich ważniejszych ćwiczeniach dywizyjnych, ćwiczeniach prowadzonych przez okręgi wojskowe, Inspektorat Szkolenia MON, Sztab Generalny, dowództwa rodzajów sił zbrojnych, szefostwa rodzajów wojsk i służb;
- b/ prowadzić studia nad doświadczeniami ćwiczeń w zakresie wybranych problemów taktyczno-operacyjnych

Zespół studiów.

*nam opracować
we formie.*

- i organizacyjnych, dotyczących poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk i służb;
- c/ prowadzić zarówno cząstkowe badania problemowe, jak i badania całokształtu problematyki mieszczącej się w ramach określonego tematu ćwiczenia;
- d/ utrzymywać ścisłą więź z IC MON, dowództwami rodzajów sił zbrojnych, szefostwami rodzajów wojsk i służb oraz dowództwami okręgów wojskowych w sprawach dotyczących praktyki szkoleniowej wojsk;
- e/ współpracować z odpowiednimi katedrami ASG oraz IC MON i dowództwami rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk i służb w celu uzyskania - w razie potrzeby - pomocy w badaniach niektórych ćwiczeń.

II. Proponowana struktura organizacyjna zespołu

Aby zespół mógł spełnić swe zadania, w jego skład muszą wchodzić oficerowie - specjaliści reprezentujący poszczególne rodzaje sił zbrojnych i wojsk oraz dziedzinę informatyki, w liczbie umożliwiającej tworzenie - w zależności od potrzeb - odpowiednich zespołów problemowych.

Mając powyższe na uwadze, proponuje się następujący skład zespołu:

Lp.	Funkcja	Liczba etatów	Specjalność wojskowa
1	Kierownik zespołu	1	Ogólnowojskowa
2	Zca kierownika zespołu	1	Ogólnowojskowa
3	Członkowie zespołu-oficerowie z różnych rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk i dziedzin specjalistycznych	2	Ogólnowojskowa /w tym 1 z wojsk powietrznodesantowych/
		1	Rozpoznanie wojskowe
		1	Wojska rakietowe i artyleria
		1	Wojska OPL
		1	Wojska inżynieryjne
		1	Wojska chemiczne
		1	Wojska łączności
		1	Wojska OPK
		1	Lotnictwo wojsk operac.
		1	Tyły
		1	OTK
		2	Informatyka
	Maszynistka	1	Pracownik cywilny
	RAZEM	17 ^{x/}	

x/ W razie potrzeby zmniejszenia stanu osobowego zespołu można zrezygnować ze stałych przedstawicieli: wojsk inżynieryjnych, wojsk chemicznych, wojsk łączności i OTK, w rezultacie czego zespół ograniczyłby się do 13 osób /12 oficerów i 1 pracownik cywilny/.

W takim przypadku zespół cechowałaby jednak mniejsza operatywność i ograniczone możliwości badań w zakresie niektórych rodzajów wojsk operacyjnych i OTK. Zespół byłby wówczas zmuszony do korzystania w większym stopniu z pomocy katedr ASG oraz szefostw wymienionych wyżej rodzajów wojsk i Inspektoratu Obrony Terytorialnej.

*o wzroście - wsh.
naukowym ?*

Wnioski uzupełniające

1. Ze względu na rangę zespołu i ważność przewidzianych dla niego zadań, etat kierownika zespołu powinien być nie niższy od etatu szefa katedry /Oddziału Naukowego lub Oddziału Szkolenia/.

Kierownik zespołu powinien być co najmniej docentem /ze stopniem doktora/, powinien posiadać umiejętność samodzielnego organizowania i prowadzenia badań naukowych, kierowania pracą zespołu i syntetycznego opracowywania materiałów naukowych.

2. Etaty członków zespołu, reprezentujących poszczególne rodzaje wojsk i dziedziny specjalistyczne, powinny być równorzędne z etatem st. wykładowcy.

Członkowie zespołu powinni posiadać duże doświadczenie w prowadzeniu pracy naukowo-badawczej, umiejętność trafnych spostrzeżeń oraz wyciągania i formułowania wniosków naukowych.

III. Podporządkowanie zespołu

1. Zespół powinien stanowić całkowicie samodzielną jednostkę organizacyjną ASG, podporządkowaną /do czasu zmian struktury akademii/ zastępcy Komendanta ds. naukowych. Po dokonaniu zmian w strukturze ASG i ewentualnym utworzeniu Instytutu Sztuki Wojennej /na bazie katedr: taktyki ogólnej, sztuki operacyjnej, strategii, służby sztabów i teorii kierowania i informatyki/ zespół mógłby wejść w skład powyższego instytutu.

2. Bardziej celowym rozwiązaniem, posiadającym głębokie uzasadnienie z uwagi na charakter działalności zespołu, przede wszystkim pracę wykonywaną dla potrzeb kierownictwa MON i IC MON oraz całych sił zbrojnych, powinno być utworzenie zespołu przy Oddziale Szkolenia Operacyjnego Sztabu Generalnego lub ewentualnie przy Zespole Naukowym MON.

ZAŁOŻENIA STUDIÓW NA LATA 1973-76

ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-SZKOLENIOWE

1. Zakłada się, że cele szkolenia słuchaczy pozostają jak dotychczas z uzupełnieniem przygotowania absolwenta do organizatorskiej działalności związanej z całokształtem zarządzania i kierowania jednostką wojskową.
2. Czasokres studiów pozostaje bez zmian - 2 lata i 10 miesięcy. Przewiduje się dodatkowe wydzielenie dni wolnych /48 dni/ słuchaczom na załatwienie spraw osobistych.
3. Profil studiów - dowódczo-sztabowy z uwzględnieniem organizatorskiej roli dowódcy w zakresie zarządzania i kierowania jednostkami wojskowymi.
4. Studia są realizowane według kierunków w czasie całego trzyletniego okresu nauczania. Zakłada się, że programy poszczególnych kierunków powinny być powiązane z zasadami organizacji i prowadzenia działań przez oddziały i związki ogólnowojskowe. W ramach poszczególnych kierunków studiów wydziela się czas na specjalizację kierunkową. Ogólna ilość godzin na specjalizację kierunkową powinna zamykać się w granicach 30% ogólnej ilości czasu przeznaczanego na studia.
5. Program z techniki obejmuje wyłącznie zasady eksploatacji i zasady taktycznego wykorzystania sprzętu i uzbrojenia, które wchodzi na wyposażenie wojsk w okresie studiów i w najbliższej perspektywie.
6. Podstawową wiedzę teoretyczną słuchacze otrzymują w formie wykładów /kursowych, problemowych i monograficznych/ w których są przedstawiane najnowsze i aktualnie obowiązujące poglądy na organizację i prowadzenie współczesnych działań bojowych, na zasady użycia rodzajów wojsk i służb przy uwzględnieniu tendencji rozwojowych w tym zakresie oraz osiągnięcia innych nauk, stanowią one podstawę dla planowego samodzielnego studiowania przez słuchaczy materiałów teoretycznych, zawartych w dokumentach i publikacjach MON oraz opracowaniach Akademii Sztabu Generalnego. Celem pogłębienia i doskonalenia wiedzy teoretycznej przewiduje się prowadzenie seminariów, które na równi z wykazaniem stopnia przyswojenia materiałów powinny umożliwić słuchaczom wyrażanie własnych poglądów i myśli.

Wykłady i seminaria nie powinny przekraczać 30-35% ogólnej ilości czasu przeznaczanego na przedmiot /w dziale taktyczno-operacyjnym/ oraz 50% w pozostałych działach

7. Nauczanie i pogłębianie praktycznych umiejętności słuchaczy zakłada się podczas przerabiania ćwiczeń taktycznych obejmujących podstawowe problemy organizacji i prowadzenia walki, przy tym decyzje organizacji i prowadzenia działań bojowych słuchacze wypracowują samodzielnie w oparciu o założenia i sytuacje wprowadzające do ćwiczeń.

8. W celu ujednoczenia poglądów na zasady organizacji i prowadzenia współczesnych działań bojowych zakłada się przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń dla wszystkich kierunków wojsk lądowych, a mianowicie:

- ćwiczenia główne z natarcia i obrony /pułk, dywizja/ oraz operację zaczepną i obronną armii;
- ćwiczenia doskonalące prowadzone podczas obozów zimowych i letnich;
- grę wojenną z Okręgiem Wojskowym dla II i III kursu;
- ćwiczenie szkieletowe /corocznie/ dla wszystkich kursów.

Ponadto w programach wszystkich kierunków przeprowadza się na każdym roku studiów po jednym ćwiczeniu dowódczo-sztabowym w terenie /przy wykorzystaniu pociągu/, po jednym ćwiczeniu dowódczo-sztabowym w Szkolnym Ośrodku Dowodzenia oraz ćwiczenie dowódczo-sztabowe w terenie na wozach dowodzenia /tylko dla I kursu/.

9. Zakłada się utrzymanie kontaktów z wojskami w dotychczasowej formie, a mianowicie pokazy bazy szkoleniowej jednostek, pokazowe ćwiczenia taktyczne, udział grup szkolnych w ćwiczeniach z wojskami. Słuchacze opracowują samodzielnie po dwie prace indywidualne /na I i II kursie/ oraz pracę dyplomową.

10. Tematyka prac dyplomowych obejmuje tematy ze sztuki operacyjnej, taktyki ogólnej i rodzajów wojsk, historii sztuki wojennej, geografii wojennej oraz z problematyki zarządzania i kierowania jednostkami wojskowymi.

pracy part-polit.

11. Dla I i II kursu zakłada się odbycie praktyki liniowej w jednostkach, głównie w oddziałach i związkach taktycznych. W ramach praktyki realizuje się cele związane z praktycznym zapoznaniem słuchacza z zarządzaniem i kierowaniem jednostkami liniowymi.

12. Nauczanie języków obcych realizuje się następująco:

- słuchaczy, którzy nie znają języka rosyjskiego obowiązuje pełny wymiar godzin z języka rosyjskiego; słuchaczy, którzy znają język rosyjski obowiązuje nauka jednego z języków zachodnich w pełnym wymiarze godzin. Ponadto zakłada się doskonalenie terminologii wojskowej oraz zapoznanie słuchaczy z dokumentami bojowymi w języku rosyjskim w ramach zajęć taktycznych w ogólnym wymiarze 120 godzin.

13. Zakłada się następujący system sprawdzania i egzekwowania wiedzy w okresie studiów:

- prace sprawdzające z taktyki i sztuki operacyjnej po zakończeniu głównych ćwiczeń taktycznych i operacyjnych;
- prace kontrolne w ramach wszystkich przedmiotów z określonego zakresu programy;
- kolokwia końcowe i przejściowe z poszczególnych przedmiotów proponowany wykaz przedstawia tabela 1/;
- egzaminy roczne z taktyki rodzajów wojsk, filozofii, ekonomii, nauki o polityce, historii sztuki wojennej, języka obcego i matematyki /proponowany wykaz egzaminów z podziałem na lata studiów - przedstawia tabela 1/;
- egzamin dyplomowy:
  - z sztuki operacyjnej,
  - z taktyki rodzajów wojsk,
  - obrony prac dyplomowych.

leżenie

co roku ?

polityczny

KALKULACJA CZASOKRESU STUDIÓW
na lata 1973-76

Lp.	Rodzaj szkolenia	I Kurs		II Kurs		III Kurs		Ogółem	
		Ilość dni	Razem godz.	Ilość dni	Razem godz.	Ilość dni	Razem godz.	Ilość dni	Ilość godz.
<u>I ZAJĘCIA PROGRAMOWE</u>									
1	Zajęcia pod kierunkiem wykładowcy	185	1110	183	1098	150	900	518	3108
2	Praktyka w jednostkach /szkolenie specjalistyczne/	26	156	26	156	-	-	52	312
3	Opracowanie prac dyplomowych	-	-	-	-	24	144	24	144
4	Egzaminy roczne	7	42	9	54	2	12	18	108
5	Egzamin dyplomowy	-	-	-	-	12	72	12	72
6	Rezerwa	10	60	10	60	10	60	30	180
7	Informacje polityczne	3	18	3	18	3	18	9	54
Razem:		231	1386	231	1386	201	1206	663	3978
<u>II NAUKA WŁASNA /planowana/</u>									
Ogółem na zamierzenia dydaktyczne:		19	114	19	114	21	126	59	354
Ogółem na zamierzenia dydaktyczne:		250	1500	250	1500	222	1332	722	4332
<u>III INNE</u>									
1	Dni wolne od zajęć	16		16		16		48	
2	Ferie i urlopy	36		36		10		82	
3	Święta i niedziele	61		61		54		176	
Razem inne:		113		113		80		306	
Ogółem:		363		363		302		1028	

Legenda: 1. Przyjęto: czasokres studiów 2 lata i 10 miesięcy;

- początek roku szkolnego - 1 październik; zakończenie roku szkolnego 27 lipca.

2. W kalkulacji przyjęto: - na I i II kursie 32 godz. dydaktyczne i 4 godz. nauki własnej tygodniowo;

- na III kursie 30 godz. dydaktycznych i 6 godz. nauki własnej tygodniowo.

3. W związku z wydzieleniem dodatkowych dni wolnych dla słuchaczy /48 dni w toku studiów/ o tę ilość dni zmniejszyła się ilość dni programowych do czasokresu studiów 1972-75 co stanowi 288 godzin.

Ogólny podział godzin na działy nauczania

dla Kursu Wojsk Lądowych

Dział - przedmiot	Ilość godz. na dział	Procent na dział	Uwagi
I <u>Dział taktyczno-operacyjny</u> Sztuka operacyjna, sztuka operacyjna MW, taktyka ogólna, służba sztabów, rozpoznanie wojskowe i armie obce, taktyka wojsk rakietowych i artylerii, taktyka wojsk obrony przeciwlotniczej, taktyka lotnictwa operacyjnego, taktyka wojsk inżynieryjnych, taktyka wojsk łączności, taktyka wojsk chemicznych, taktyka tyłów, walka radioelektroniczna, obrona terytorium kraju, taktyka wojsk obrony powietrznej kraju, organizacja i mobilizacja wojsk, historia sztuki wojennej, geografia wojenna, topografia wojskowa.	2000	46,2%	
II <u>Dział ekonomiczno-społeczny</u> Filozofia i socjologia, ekonomia polityczna i polityka gospodarcza, nauka o polityce, pedagogika, psychologia, ekonomika wojenna, praca partyjno-polityczna w procesie szkolenia wojsk oraz w działaniach bojowych.	440	10,2%	
III <u>Dział zarządzania i kierowania</u> <u>jednostkami</u> Teoria organizacji i kierowania, logika, cybernetyczne podstawy dowodzenia, planowanie szkolenia bojowego i politycznego oraz metodyka szkolenia taktycznego.	300	6,9%	

1	2	3	4
Zaopatrywanie i obsługa wojsk w czasie pokoju, administracja wojskowa, bezpieczeństwo i higiena pracy.			
IV <u>Dział ogólny</u>	380	8,8%	
Matematyka, języki obce, technologia pracy umysłowej, wyszkolenie ogniowe, wychowanie fizyczne.			
V <u>Dział inne przedsięwzięcia dydaktyczne</u>	1212	28%	
Nauka własna, opracowanie prac dyplomowych, praktyka w jednostkach /szkolenie specjalistyczne/, Informacje polityczne, egzaminy roczne, egzamin dyplomowy, rezerwa Komendanta.			
Ogółem godzin:	4332	100%	

1. ZAKRES STUDIÓW

I Dział taktyczno-operacyjny - 2000 godzin - 46,2 %
=====

1. Sztuka Operacyjna - 236 godz. Istota i treść podstawowych pojęć nauki i sztuki wojennej. Podstawowe założenia współczesnej strategii wojennej i sztuki operacyjnej. Podstawowe założenia współczesnej doktryny wojennej. Zasady planowania i prowadzenia zaczepnych i obronnych operacji armijnych /ogólnowojskowej i pancernej/. Wykorzystanie rodzajów sił zbrojnych i wojsk we współczesnych operacjach zaczepnych i obronnych. Badania i wykorzystanie przestrzeni kosmicznej dla celów wojskowych. *nie chybować*
2. Sztuka operacyjna Marynarki Wojennej - 10 godz. Zadania i miejsce sił morskich we współczesnej sytuacji na ETW. Podstawowe zasady morskiej sztuki operacyjnej i taktyki. Ogólne zasady planowania, przygotowania i prowadzenia przez siły morskie działań na morskim oraz na lądowym teatrze działań.
3. Taktyka ogólna - 580 godz. Taktyka jako dyscyplina naukowa. Związek taktyki z innymi działami sztuki wojennej. Zasadnicze założenia współczesnej taktyki. Rozwój sposobów prowadzenia walki i jej wszechstronne zabezpieczenie. Przesunięcie wojsk. Zasady natarcia pułku i dywizji. Pościg. Forsowanie przeszkód wodnych. Właściwości natarcia w warunkach szczególnych. Warunki i sposoby użycia wojsk powietrzno-desantowych. Istota i charakter boju spotkaniowego. Zasady prowadzenia działań obronnych przez pułk i dywizję. Działania odwrotowe, okrążenie i wyjście z okrążenia. Postój wojsk i ich ubezpieczenie.
4. Służba sztabów - 130 godz. Podstawowe problemy dowodzenia wojskami. Rola sztabów jako organów dowodzenia. Organizacja i treść pracy sztabów w podstawowych rodzajach działań bojowych. Zasady opracowania i wykorzystania podstawowych dokumentów bojowych.

*Wszystko
obrotowe,
szereble
wzrost wojsk
- powietrzna*

*Za mało o
porównaniu
do art.*

5. Rozpoznanie wojskowe i armie obce - 102 godz. Rola i znaczenie rozpoznania na współczesnym polu walki. Wymagania stawiane rozpoznaniu: celowość, ciągłość i aktywność. Sposoby prowadzenia rozpoznania taktycznego i operacyjnego. Zasady organizacji, planowania i kierowania rozpoznaniem w działaniach bojowych wojsk. Siły zbrojne głównych państw NATO ich struktura organizacyjna i zasady wykorzystania w działaniach bojowych.
6. Taktyka wojsk raketowych i artylerii - 100 godz. Wojska raketowe i artyleria wojsk lądowych ich zadania i rola we współczesnej walce i operacji. Właściwości bojowe wojsk raketowych i artylerii, ich organizacja, uzbrojenie, rozwój i wpływ na działania bojowe wojsk. Zasady użycia broni jądrowej. Ugrupowanie bojowe związków i oddziałów raketowych i artylerii oraz zasady dowodzenia nimi.
7. Taktyka wojsk obrony przeciwlotniczej - 70 godz. Formy walki z nieprzyjacielem powietrznym w ramach walki zbrojnej oraz miejsce i rola systemów OP OPK i OPL/. Obrona przeciwlotnicza jako część składowa walki ogólnowojskowej wojsk operacyjnych. Rola i miejsce wojsk OPL w działaniach bojowych wojsk. Zasady wykorzystania rakiet przeciwlotniczych, artylerii przeciwlotniczej, rozpoznania radiolokacyjnego oraz urządzeń radioelektronicznych.
8. Taktyka lotnictwa operacyjnego - 60 godz. Przeznaczenie, organizacja i zadania DLSz, LMB, LR i LT. Sposoby działań i możliwości bojowe LMSz i LMB podczas wsparcia wojsk lądowych. Organizacja współdziałania wojsk lądowych z lotnictwem w czasie wykonywania zadań bojowych.
9. Taktyka wojsk inżynieryjnych - 60 godz. Rola i przeznaczenie wojsk inżynieryjnych, jako rodzaju wojsk specjalistycznych w poszczególnych rodzajach działań bojowych. Organizacja i wyposażenie pododdziałów, oddziałów i związków wojsk inżynieryjnych, Optymalne wykorzystanie wojsk inżynieryjnych we wszystkich rodzajach działań bojowych.

po Co,
to rozpoznanie

za dużo

10. Taktyka wojsk łączności - 60 godz. Znaczenie technicznych środków łączności w dowodzeniu wojskami. Rodzaje technicznych środków łączności. Organizacja, przeznaczenie i wyposażenie wojsk łączności. Zadania i wymagania stawiane wojskom łączności we wszystkich rodzajach działań bojowych. Znaczenie utajniania informacji w procesie dowodzenia wojskami.
11. Taktyka wojsk chemicznych - 60 godz. Rola i przeznaczenie wojsk chemicznych jako rodzaju wojsk specjalistycznych, w poszczególnych rodzajach działań bojowych i w ogólnym systemie przedsięwzięć OPBMAR. Struktura organizacyjna, wyposażenie i ogólne możliwości wojsk chemicznych. Wykorzystanie wojsk chemicznych w poszczególnych rodzajach działań bojowych.
12. Taktyka tyłów - 40 godz. Struktura organizacyjna jednostek tyłowych. Przeznaczenie, możliwości oraz zasady działania i wykorzystania jednostek tyłowych. Zasady organizacji zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego oraz zasady organizacji i pracy tyłów we wszystkich rodzajach działań bojowych. Obowiązki i zakres działania dowódców, sztabów i tyłowych organów dowodzenia.
13. Walka radioelektroniczna - 40 godz. Zadania i wymagania stawiane walce radioelektronicznej. Zasady organizacji walki radioelektronicznej stosownie do zadań bojowych i operacyjnych wojsk. Zasady, sposoby i właściwości planowania walki radioelektronicznej na szczeblu taktycznym i operacyjnym. Zasady, metody i sposoby ochrony i maskowania środków i systemów radioelektronicznych własnych wojsk przed rozpoznaniem, oddziaływaniem ogniowym i zakłóceniami radioelektronicznymi przeciwnika.
14. Obrona terytorium kraju - 80 godz. System OTK jako część składowa państwowego systemu obronnego i jego powiązanie z Układem Warszawskim. Cel i zadania systemu obrony terytorium kraju. Zadania obrony powietrznej, przeciwdesantowej. Obrona wybrzeża. Obrona przed bronią masowego rażenia wojsk i obiektów wojskowych. Obrona cywilna. Rodzaje i przeznaczenie sił i środków OTK.

2
m10

15. Taktyka wojsk obrony powietrznej kraju - 30 godz.

Miejsce i rola wojsk OPK w systemie obrony powietrznej kraju. Zadania, struktura organizacyjna, zasady wykorzystania oraz możliwości bojowe wojsk OPK. Właściwości organizacji i prowadzenia działań bojowych przez oddziały wojsk OPK.

16. Organizacja i mobilizacja wojsk - 100 godz. Zasady budowy i cechy charakterystyczne współczesnych sił zbrojnych.

Struktura organizacyjna oddziałów i związków taktycznych. Ogólne zasady tworzenia związków operacyjnych. Struktura systemu dowodzenia i zarządzania siłami zbrojnymi PRL w okresie pokoju i wojny.

Istota i charakter współczesnej mobilizacji. Mobilizacja jako całokształt przedsięwzięć związanych z przejściem sił zbrojnych ze struktury organizacyjnej czasu pokojowego na strukturę i organizację czasu wojennego. Mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych jako podstawowy element ogólnej mobilizacji państwa. Zasady osiągania wyższych stanów gotowości bojowej.

17. Historia sztuki wojennej - 120 godz. Zasadnicze etapy i ogólne prawidłowości rozwoju sztuki wojennej w okresie wojen XX wieku. Problematyka rozwoju teoretycznej myśli wojskowej. Ogólne kierunki i tendencje rozwoju sztuki wojennej po drugiej wojnie światowej. Analiza i ocena wydarzeń historyczno-wojskowych przy rozwiązywaniu współczesnych zagadnień taktyczno-operacyjnych.

18. Geografia wojenna - 40 godz. Charakterystyka wojskowo-geograficzna Zachodniego TDW, jego podział na kierunki strategiczne i operacyjne. Możliwości prowadzenia działań bojowych na kierunkach operacyjnych Zachodniego TDW. Sporządzanie notatki wojskowo-geograficznej.

19. Topografia wojskowa - 30 godz. Zasady topograficznego przygotowania działań bojowych i wykorzystania zdjęć lotniczych w rozpoznaniu fotograficznym npla i terenu. Wykorzystanie dokumentów topograficznych i fotogrametrycznych w toku analizy i oceny terenu na szczeblach taktycznych i operacyjnych. Sporządzanie opisów wojskowo-topograficznych o terenie rejonach i rubieżach. Zasady sporządzania map topograficznych i specjalnych oraz umiejętność wykorzystania map głównych państw NATO.

II Dział ekonomiczno-społeczny - 440 godz. - 10,2 %
=====

1. Filozofia i socjologia - 90 godz. Przedmiot i części składowe filozofii. Podstawowe zagadnienia filozofii. Istota materializmu, idealizmu i dualizmu. Filozofia marksistowska. Krytyka niektórych kierunków filozofii niemarksistowskiej. Dialektyczna teoria rozwoju i postępu. Istota teorii i metody materializmu historycznego. Ogólne i specyficzne prawa społeczne. Krytyka idealistycznych koncepcji rozwoju społeczeństwa. Marksistowska teoria klas i walki klasowej. Rewizjonizm w zagadnieniu klas i walki klasowej. Pojęcie i istota militarizmu. Filozoficzne, psychologiczne i socjologiczne aspekty kierowania i zarządzania.
2. Ekonomia polityczna i polityka gospodarcza - 70 godz.
Społeczno-ekonomiczne warunki powstania ekonomii politycznej jako nauki. Przedmiot ekonomii politycznej w ujęciu teorii marksistowskiej i kierunków niemarksistowskich. Ekonomia polityczna socjalizmu. Polityka gospodarcza.
3. Nauka o polityce - 88 godz. Zagadnienia bezpieczeństwa zbiorowego. Problemy funkcjonowania systemów politycznych w krajach kapitalistycznych. Realizacja zadań dyktatury proletariatu przez państwa socjalistyczne. Problematyka międzynarodowego ruchu komunistycznego. Zagadnienia polityki zagranicznej i wojskowej. Problemy polityczne i ideologiczne krajów "trzeciego świata". Wybrane zagadnienia międzynarodowego prawa wojennego.

- do dać +*
- za dać*
- do dać +*
4. Pedagogika - 16 godz. Podstawowe pojęcia pedagogiki wojskowej oraz jej miejsce w systemie nauki wojennej. Cele, formy, zasady i metody jako podstawowe składniki systemu wychowania wojskowego.
  5. Psychologia - 36 godz. Przedmiot i zadania psychologii wojskowej oraz marksistowska koncepcja psychiki człowieka. Psychiczne problemy osobowości w warunkach służby wojskowej. Psychologiczne aspekty współczesnego pola walki.
  6. Ekonomika wojenna - 20 godz. - Ekonomika wojenna, jej geneza, rozwój i zakres pojęć. Znaczenie potencjału ekonomicznego dla obrony kraju socjalistycznego. Potencjały cząstkowe, przekrojowe. Plan mobilizacji gospodarczej i jego elementy składowe.
  7. Praca partyjno-polityczna - 120 godz. Struktura, zadania i kompetencje instancji i organów partyjno-politycznych oraz zasady organizacji i kierowania działaniem politycznym w warunkach bojowych i w procesie pokojowego szkolenia wojsk. Moralno-polityczne aspekty współczesnych działań bojowych i ich wpływ na podejmowane decyzje przez dowódców oraz na kształtowanie postaw walczących wojsk. Podstawowe założenia, organizacja i zasady prowadzenia "wojny psychologicznej" i indoktrynacji ideologicznej w głównych państwach NATO. Zasady dokonywania oceny nastrojów i stanu moralno-politycznego.

III Dział zarządzania i kierowania jednostkami - 300 godz. - 6,9%

=====

- miej*
1. Teoria organizacji i kierowania. - 40 godz. Podstawowe pojęcia organizatorskie, zasady /dyrektywy/ sprawnego działania. Główne fazy procesu decyzyjnego oraz cele i metody przygotowania i prowadzenia gier kierowniczych. Prawne aspekty kierowania i zarządzania. Problemy ustawiania kadr, orientacja zawodowa i dobór kadr.
  2. Logika - 20 godz. Przedmiot zadania i działy logiki. Ogólna charakterystyka podstawowych działów logiki. Znaczenie logiki w działalności dowódczo-sztabowej.

- Minij*
3. Cybernetyczne podstawy dowodzenia - 50 godz. Podstawy metodologiczne modelowania matematycznego. Teoretyczne podstawy badań operacyjnych. Zasady optymalizacji decyzji operacyjno-taktycznych. Zastosowanie komputerów. Zautomatyzowane systemy dowodzenia i zarządzania.
  4. Planowanie szkolenia bojowego i politycznego oraz metodyka szkolenia taktycznego - 100 godz.

Zasady planowania szkolenia bojowego. Planowanie szkolenia na szczeblach taktycznych i okręgu wojskowego. Obowiązki dowódców i sztabów w zakresie planowania szkolenia. Treść i forma dokumentów szkolenia bojowego. Aktualne problemy i przebieg szkolenia w wojskach. Zasady opracowania i prowadzenia ćwiczeń z wojskami i sztabami.

5. Zaopatrywanie i obsługa wojsk w czasie pokoju - 40 godz.

Materiałowe i techniczne zabezpieczenie życia jednostki i garnizonu. Zasady prowadzenia gospodarki materiałowej. Wojskowe przepisy finansowo-gospodarcze. Eksploatacja, obsługa i remont sprzętu technicznego.

6. Administracja wojskowa - 40 godz. Struktura, zakres i zasady funkcjonowania aparatu państwowego /administracyjnego i gospodarczego/. Zasady współpracy instytucji wojskowych z organami aparatu państwowego/. Zasady administracji wojskowej. Prowadzenie korespondencji w wojsku. Ochrona tajemnicy wojskowej. Kodyfikacja aktów prawnych. Zasady prowadzenia ewidencji i sprawozdawczości. Działalność kontrolna /inspekcje, kontrole, wizytacja/. Zasady organizowania i działania organów kolegialnych w Siłach Zbrojnych.

7. Bezpieczeństwo i higiena pracy - 10 godz. Struktura organizacyjna służby bezpieczeństwa i higieny pracy w państwie i wojsku. Podstawowe zadania prawne z zakresu ochrony pracy oraz rozkazy, zarządzenia i instrukcje obowiązujące osoby funkcyjne w wojsku. Prawa i obowiązki dowódców i osób sprawujących nadzór nad stanem bezpieczeństwa i higieny pracy w wojsku.

IV Dział ogólny - 380 godzin - 8,8 %
=====

1. Matematyka - 100 godz. Podstawowe pojęcia, definicje, twierdzenia i wzory matematyki wyższej. Umiejętne wykorzystanie matematyki wyższej do opisu analitycznego nieskomplikowanych procesów działalności bojowej wojsk.
2. Języki obce - 180 godz. Czytanie i tłumaczenie średnio trudnych tekstów o problematyce wojskowej z języka rosyjskiego, niemieckiego i angielskiego. Rozumieć poprawnie każdy tekst wojskowy w wyżej wymienionych językach.
3. Technologia pracy umysłowej - 10 godz.
Psychologiczna i techniczna organizacja pracy umysłowej. Technika słuchania, notowania i czytania. Metodyka przygotowania się do seminariów, ćwiczeń, kolokwiów i egzaminów. Dobór literatury. Zasady utrwalania wiadomości. Warunki sprawnego funkcjonowania organizmu w procesie uczenia się.
4. Wyszkolenie ogniowe - 30 godz. Odbycie podstawowych strzelań z broni osobistej.
5. Wychowanie fizyczne - 60 godz. Realizacja programu WF dla utrzymania sprawności fizycznej słuchaczy.

V Dział inne przedsięwzięcia dydaktyczne - 1212 godzin - 28%
=====

1. Nauka własna /planowana/ - 354 godziny
2. Opracowanie prac dyplomowych - 24 dni szkolne - 144 godziny
3. Praktyka w jednostkach /szkolenie specjalistyczne/ - 312 godz.
Po zakończeniu pierwszego i drugiego roku studiów planuje się praktykę dla słuchaczy w jednostkach wojskowych po jednym miesiącu w roku szkolnym. Przewiduje się zamiast praktyki dla niektórych specjalności szkolenie specjalistyczne, które jednak w sumie nie powinno przekraczać jednego miesiąca.

4. Informacje polityczne - 54 godziny. Bieżące problemy z zakresu polityki wewnętrznej i zagranicznej partii i państwa. Planuje się raz w miesiącu.

5. Egzaminy roczne - 108 godzin.

W rozliczeniu przyjęto:

a/ egzaminy z taktyki rodzajów wojsk I i II kursu:

- przygotowanie do egzaminu - 8 dni;
- egzamin ustny i pisemny - 4 dni;

b/ inne egzaminy /przygotowanie/:

- filozofia - 1 dzień;
- ekonomia - 1 dzień;
- języki obce - 1 dzień;
- matematyka - 1 dzień;
- nauka o polityce - 1 dzień;
- historia sztuki wojennej - 1 dzień.

6. Egzamin dyplomowy - 72 godziny

W rozliczeniu przyjęto:

- przygotowanie do egzaminu - 4 dni;
- egzamin z taktyki rodzajów wojsk ustny i pisemny - 2 dni;
- obrona ^{se}pracy dyplomowych - 6 dni.

marklin

Wykaz kolokwiów i egzaminów

Lp.	Przedmiot	I rok stud.	II rok stud.	III rok stud.	Razem
1	2	3	4	5	6
A. KOLOKWIA					
1	Sztuka operacyjna	-	-	1	1
2	Taktyka ogólna	1	1	-	2
3	Taktyka wojsk rakietowych i artylerii	-	1	-	1
4	Taktyka wojsk obrony przeciwlotniczej	-	1	-	1
5	Taktyka tyłów	-	1	-	1
6	Taktyka wojsk lotniczych	-	-	1	1
7	Rozpoznanie wojskowe i armie obce	~~1~~	-	-	1
8	Taktyka wojsk inżynieryjnych	1	-	-	1
9	Taktyka wojsk łączności	~~1~~	-	-	1
10	Taktyka wojsk chemicznych	1	-	-	1
11	Obrona terytorium kraju	-	-	1	1
12	Organizacja i mobilizacja	1	-	-	1
13	Geografia wojenna	-	-	1	1
14	Ekonomia wojenna	-	-	1	1
15	Praca partyjno-polityczna	-	-	1	1
16	Wyższa matematyka	1	-	-	1
R a z e m :		7	4	6	17
B. EGZAMINY					
1	Taktyka ogólna i taktyka rodzajów wojsk	1	1	-	2
2	Historia sztuki wojennej	-	-	1	1
3	Filozofia i socjologia	-	1	-	1
4	Ekonomia polityczna i polityka gospodarcza	-	1	-	1
5	~~Nauka o polityce~~ <i>Marxizm-leninizm</i>	-	-	1	1
6	Wyższa matematyka	1	-	-	1
7	Języki obce	- 1	1	- 1	3
R a z e m :		1	4	2	7

1	2	3	4	5	6
<u>C. EGZAMINY DYPLOMOWE</u>					
1	Taktyka ogólna, sztuka operac., i taktyka rodzajów wojsk	-	-	1	1
2	Obrona pracy dyplomowej	-	-	1	1
R a z e m :		-	-	2	2

PROPOZYCJE ZMIAN W PROGRAMACH STUDIÓW ASG

ANALIZA I OCENA PROGRAMÓW WYŻSZYCH SZKÓŁ OFICERSKICH
Z PUNKTU WIDZENIA PROPOŹCJI POMIĘDZY TĘMATYKĄ PRZY-
GOTOWUJĄCĄ PODCHORAŻYCH DO SPRAWNEGO DZIAŁANIA W CZA-
SIE "W" I W CZASIE "P"

1. Część sprawozdawczo-opisowa /patrz tabela: PROPORCJE PRO-
GRAMOWE W WSO/

W dniu 29.03.1973 r. rozesłano do komendantów wszystkich wyższych szkół oficerskich oraz do komendanta COSO jednobrzmiące pisma, w których proszono o podanie zwięzłych informacji na następujące problemy:

1. Czas trwania studiów.
2. Ogólna ilość godzin dydaktycznych.
3. Ile godzin przeznaczają się na realizację tej części programu, której celem jest przygotowanie podchorążych do działania w czasie wojny?
4. Ile godzin przeznaczają się na realizację tej części programu, której celem jest przygotowanie podchorążych do działania w czasie pokoju?
5. Nazwy i ogólne tezy dyscyplin przygotowujących podchorążych głównie do działania w okresie pokoju.
6. Jaka część programu realizowana z myślą o przygotowaniu podchorążego na czas "W", przygotowuje go również na czas "P"?
7. W jakim stopniu realizowane programy przygotowują podchorążych - według oceny kierownictwa uczelni - do kierowania jednostką wojskową w czasie pokoju?

Do chwili obecnej odpowiedzi nie przesłała Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Chemicznych^{x/}.

Dokumenty nadesłane z Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Pancernych oraz z Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej
-----
x/ Nieaktualne, W.S.O.W.Chem. nadesłała programy w terminie późniejszym.

nie nadają się do analizy, bowiem zawierają dane traktujące o programach szkolenia w czasie "W" i w czasie "P", a nie o bieżącym przygotowaniu podchorążych do wykonywania zadań w okresie "W" i w okresie "P".

We wszystkich wyższych szkołach oficerskich studia trwają 4 lata i obejmują od 4.260 do 4.683 godzin dydaktycznych.

Rozmiar tej części programu, która jest realizowana z myślą o przygotowaniu podchorążych do działania w okresie "W" kształtuje się różnie, w zależności od typu szkoły. Np. w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Łączności jest bardzo mały i wynosi - według oceny komendy - tylko 16,5%; natomiast w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych jest bardzo duży i równa się 88,7%.

Podobnie sprawy wyglądają w przypadku części programu, który - zgodnie z opinią autorów nadesłanych dokumentów - przygotowuje podchorążych do działania w okresie "P". W Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Zmechanizowanych wynosi on 11,3% całości programu, natomiast w Wyższej Szkole Oficerskiej Służb Kwatermistrzowskich 70,5%.

We wszystkich nadesłanych dokumentach przewija się twierdzenie, że znaczna część programu przygotowującego podchorążych do efektywnego działania w czasie "W", daje im również podstawy do sprawnego rozwiązywania problemów wiążących się z pokojowym zarządzaniem jednostkami wojskowymi. Np. Komenda Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności wyraża przekonanie, że 2.410 godzin programowych /56,5%/ przygotowuje podchorążych do działania zarówno w okresie "W" jak i "P".

Komendy wszystkich wyższych szkół oficerskich, które nadesłały informacje na omawiany temat, zgodnie stwierdzają, że aktualnie realizowane programy przygotowują podchorążych do działania na polu walki, jak również do bieżącej pracy w jednostkach w stopniu co najmniej dobrym. Swoje twierdzenia opierają na opiniach absolwentów oraz na ocenie, jaką dają absolwentom ich aktualni przełożeni.

2. Wnioski

a/ Nadesłane dokumenty w sposób zniekształcony /wypaczony/ przedstawiają proporcje pomiędzy tematami przygotowującymi podchorążych na okres "W" i "P" w programach studiów wyższych szkół oficerskich.

Zniekształcenia powstało dlatego, że do zakresu wiedzy, jaka przydatna jest oficerowi do rozwiązania problemów wynikających z pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi zaliczono rozbudowane programowo przedmioty inżynierskie, jak matematyka, fizyka, chemia, mechanika, elektrotechnika, a nawet rysunek techniczny, przedmioty ogólne jak język rosyjski, czy WF oraz przedmioty społeczno-polityczne, jak filozofia, ekonomia polityczna itp. Dyscypliny te bądź nie mają żadnego wpływu na umiejętność sprawnego organizowania pokojowego życia pododdziałów i oddziałów, bądź wpływ ten jest minimalny.

Przedmioty, które wiążą się w sposób wyraźny z przygotowaniem podchorążych do sprawnego kierowania pododdziałami w okresie pokoju są bardzo nieliczne i przeznacza się na nie stosunkowo mało godzin. Chodzi tu o teorię organizacji i zarządzania /TOZ/, obejmującą średnio 30 godzin, regulaminy i przepisy wojskowe średnio - 40 godzin, musztrę - średnio 70 godzin.

Bardziej adekwatny obraz badanego problemu dają dokumenty nadesłane z Wyższej Szkoły Oficerskiej Służb Kwatermistrzowskich, jakkolwiek i w tym wypadku nie ustrzeżono się omówionych powyżej zniekształceń.

b/ Przedmioty bezpośrednio nacelowane na przygotowanie podchorążych do pełnienia funkcji wzorowych organizatorów pokojowego życia pododdziałów są reprezentowane w programach wyższych szkół oficerskich w bardzo wąskim zakresie /szacunkowo około 5-8%/.

c/ Należy zgodzić się z twierdzeniem - wielokrotnie przytaczanym w dokumentach nadesłanych ze szkół oficerskich - że przygotowanie podchorążych do pełnienia funkcji wzorowych organizatorów życia w jednostkach oraz do sprawnego zarządzania jednostkami wojskowymi w czasie pokoju odbywa się również poprzez codzienne wdrażanie im nawyków przestrzegania regulaminów i przepisów oraz porządku wojskowego podczas pobytu w szkole, a także poprzez przykład wzorowej organizacji szkolenia i całokształtu życia wojskowego w uczelni.

Wydaje się, że w tym obszarze działalności szkoły kryją się nie tylko ogromne możliwości wychowawcze, lecz również możliwości kształtowania u podchorążych nawyków prawidłowego podejścia do rozwiązywania określonych problemów szkoleniowych i porządkowych.

d/ Oceniając programy wyższych szkół oficerskich z punktu widzenia analizowanych proporcji należy uwzględnić również fakt /przytoczony także w nadesłanych dokumentach/, że szkoły oficerskie przygotowują swoich absolwentów do objęcia najniższych stanowisk oficerskich w jednostkach liniowych /np. dowódcy plutonu/. Dlatego programy studiów zawierają niejako zintegrowany system wiedzy, który potrzebny jest młodemu oficerowi do wykonywania obowiązków służbowych w jednostce i który trudno jest dzielić na działy przydatne w czasie wojny i w czasie pokoju.

e/ Wyczuwa się potrzebę wyraźniejszego zarysowania w programach wyższych szkół oficerskich tych zagadnień, które są w sposób bezpośredni związane z przygotowaniem podchorążych do sprawnego rozwiązywania problemów wynikających z pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi.

Propozycje w tym zakresie muszą się jednak opierać na dokładnych studiach i analizach, a nie na pobieżnym i ramowym zapoznaniu się z programami wyższych szkół oficerskich.

PROPORCJE PROGRAMOWE W WYŻSZYCH SZKOŁACH OFICERSKICH

p.	Nazwa szkoły	OKRES STUDIÓW W LATACH	OGÓLNA ILOŚĆ GODZIN DYDAKT.		PROGRAM NA OKRES "W"		PROGRAM NA OKRES "P"		TEMATYKA OKRESU "P"	Uwagi:
			Godz.	%	Godz.	%	Godz.	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Zmechanizowanych im. T. Kościuszki	4	4260	100	3780	88,7	480	11,3	Matematyka, fizyka, chemia, mechanika techniczna, elektronika, rysunek techniczny, TOiZ /20g/	Tematyka instruktorsko-metodyczna zajmuje w programach 323 godz. co daje 7,8%
2.	Wyższa Szkoła Oficerska WRiArt. im. gen. J. Bema	4	4410	100	2856	64,6	1554	35,4	Filozofia, ekonomia polityczna, podstawy nauk politycznych, matematyka, fizyka, chemia, rysunek techniczny, język rosyjski, elektrotechnika, mechanika techniczna, TOiZ /23g/, regulaminy i przepisy wojskowe /40g/, musztra /71g/, WF /270g/	
3.	WKDO przy WSOWR i Art.	10 miesiące	828	100	828	70,4	348	29,6	Regulaminy i przepisy wojskowe, prawo karne, biurowość, korespondencja, musztra, WF, szkolenie kwatermistrzowskie /5g/, TOiZ /30g/, zagadnienia dydaktyki i psychologii wojskowej, planowanie i szkolenie /8g/, automatyzacja i mechanizacja /35g/	Dodatkowo dochodzi 17 g. zawartych w programach na okres "W". Daje to 2,05%
4.	Wyższa Oficerska Szkoła Samochodowa im. gen. A. Waszkiewicza	4	4220	100	1823	43,2	-	-		Brak wskazania na tę część programu, który przygotowuje podchorążych na okres "P". Wskazano jedynie na tę część programu, która przygotowuje głównie na okres "W"
5.	Wyższa Oficerska Szkoła Wojsk Łączności im. płka Bolesława Kowalskiego	4	4282	100	709	16,5	11,63	27	Matematyka, fizyka, chemia, elektrotechnika, podstawy elektroniki, rysunek techniczny, TOiZ, wraz z automatyzacją dowodzenia /65g/	Program przygotowujący podchorążych na okres "W" i "P" wynosi 2410 g. co daje 56,5%. Celowi przygotowania podchorążych na okres "P" służy też tok służby w szkole oraz praktyki. Zalicza się tu przedmioty społ.-polit., ogólnowojskowe i specjalnowojskowe

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Wyższa Szkoła Oficerska Służb Kwatermistrzow- skich im. M. Buczka	4	4585 - 4683	100 100	1365	29,5	3235	70,5	Ekonomia polityczna, pla- nowanie i polityka ekono- miczna, filozofia, pod- stawy nauk politycznych, historia wojskowości, praca part.-polit., peda- gogika i psychologia, so- cjologia, geografia ekono- miczna, prawo, chemia, matematyka, język rosyj- ski, statystyka, regula- miny /42g/, musztra, WF, szkolenie samochodowe, ekonomika transportu oraz szkolenie ekono- miczno-specjalistyczne /1103-1365g/.	Ocenia się, że 920 godz., tzn, 20% pro- gramu przygoto- wuje słuchaczy do okresu "W" i "P" jednocześ- nie
7.	KDO przy WSOSK	8 miesiące	1116	100	456	40,9	560	59,1	Przedmioty polityczne, praca part.-polit., przedmioty ekonomiczno- specjalistyczne	Ocenia się, że 365 godz. tzn. 31,9% przygoto- wuje słuchaczy na okres "W" i "P" jednocześ- nie
8.	Centralny Ośrodek Szkolenia Ogól- nowojaskowego a/ Kurs doskona- lenia ofice- rów sztabu b/ Kurs doskona- lenia ofice- rów rozpoznaw- czych c/ Kurs doskona- lenia dowód- ców	10 miesiące 10 miesiące 10 miesiące	1182 1182 1182	100 100 100	676 562 622	58 47,5 52	182 216 196	14 18 16	Część problematyki przed- miotów społ.-polit., me- todyka szkolenia tak- tycznego i ogniowego pododdziałów, planowanie szkolenia bojowego i po- litycznego, część szko- lenia technicznego, część tematyki z wycho- wania fizycznego	Na okres "W" i "P" 324g. tzn. 28% Na okres "W" i "P" 404g. tzn. 34,5% Na okres "W" i "P" 364g. tzn. 32%
9.	Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Inżynie- ryjnych im. gen. Jakuba Jasiń- skiego	4	4260	100	1253	29,4	-	-	Nie podano	Ocenia się, że 3007 godz. tzn. 70,6% progra- mu przygotowuje słuchacza na okres "W" i "P"
10.	Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk OPL im. por. M. Kalinowskiego	4	4200	100	3190	76	1010	24	Matematyka, fizyka, pod- stawy elektroniki, pod- stawy filozofii, ekonomia polityczna, podstawy radiotechniki, maszyny elektroniczne, podstawy nauk politycznych	
11.	Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Chemicznych im. Stanisława Ziaji	4	4218	100	1824	43	1214	28	Matematyka, fizyka, język rosyjski, chemia, elektro- technika, elektronika, maszynoznawstwo, rysunek techniczny, TOiZ/50g/	Ilość godzin przeznaczona na okres "W" i przygotowu- jąca na okres "P": 895 - 21%
12.	Wyższa Oficerska Szkoła Lotnicza im. J. Krasickiego	4	4328	100	-	-	87	2	TOiZ /30g/, podstawy automatyki i automaty- zacji dowodzenia/57g/.	

OCENA INFORMACJI ZAWARTYCH W ANKIETACH
I WYPŁYWAJĄCE Z NIEJ WNIOSKI

1. Cześć opisowo-informacyjna

W sumie rozesłano 60 ankiet do absolwentów ASG z lat 69-72, zajmujących aktualnie stanowiska dowódcze i sztabowe w oddziałach i ZT. Do chwili obecnej 38 ankietowanych nadesłało swoje odpowiedzi.

Struktura ankiety opierała się na sześciu wyróżnionych głównych zagadnieniach:

- proces szkolenia;
- udział wojska w pracach na rzecz gospodarki narodowej;
- organizacja pracy własnej i podwładnych;
- gospodarka mieniem wojskowym;
- współpraca dowództw i sztabów z władzami terenowymi;
- organizacja i kierowanie pracą partyjno-polityczną.

Ankietowani mieli za zadanie wypowiedzieć się na temat tych zagadnień przyjmując następujące punkty widzenia:

- węzłowe problemy wiążące się - ich zdaniem - z danym zagadnieniem;
- trudności na jakie napotykali w toku rozwiązywania tych zagadnień;
- jakie metody stosowali w toku rozwiązywania tych zagadnień, jeżeli wiedza zdobyta w ASG okazywała się mało, lub wręcz zupełnie nieprzydatna;
- jak oceniają przydatność wiedzy zdobytej w ASG do rozwiązywania tych zagadnień.

W ankiecie znalazło się również pytanie dotyczące węzłowych problemów wynikających z pokojowego zarządzania i administrowania jednostkami wojskowymi, a także prośba o podanie zmian programowych - jeżeli ankietowani uznają takie zmiany za uzasadnione - w czterech podstawowych grupach dyscyplin:

- przedmioty operacyjno-taktyczne;
- przedmioty społeczno-polityczne;
- cybernetyczne podstawy dowodzenia;
- teoria organizacji i kierowania oraz logika.

W piśmie przewodnim załączonym do każdej ankiety bardzo wyraźnie sformułowano jej cel: ustalenie w programach studiów ASG optymalnych proporcji pomiędzy tematyką przygotowującą słuchacza na okres "W", a problematyką przygotowującą na okres "P".

2. Wybrane oceny, wnioski i postulaty zawarte w ankietach

a/ Ankietowani stwierdzają niemal jednomyślnie, że wiedza zdobyta w ASG jest im szczególnie przydatna do:

- opracowywania ćwiczeń i kierowania wojskami w toku ich trwania;

- organizacji szkolenia sztabów;

tylko przydatne do:

- konfrontacji teorii z praktyką;

- organizacji szkolenia wojsk i dowodzenia nimi w czasie ćwiczeń;

- planowania różnych przedsięwzięć.

b/ Ankietowani stwierdzają, że wiedza zdobyta w ASG jest mało przydatna do:

↳ kierowania i zarządzania jednostką wojskową w okresie pokoju;

- planowania szkolenia w jednostce wojskowej, zarówno w warunkach garnizonowych, jak i poligonowych;

- dowodzenia wojskami w garnizonie;

- planowania osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej i mobilizacyjnej;

- planowania i organizowania udziału wojska w pracach na rzecz gospodarki narodowej;

- rozwiązywania problemów związanych z gospodarką mieniem wojskowym;

- rozwiązywania problemów wynikających ze współpracy z władzami terenowymi.

c/ Spośród trudności, na jakie napotykali ankietowani w toku realizacji codziennych zadań warto wymienić następujące:

- nadmiar zadań szkoleniowych;

- częste zrywanie zajęć szkoleniowych;

- słabe przygotowanie kadry, zwłaszcza starszej do realizacji szkolenia;

- brak czasu na szczegółowe zapoznawanie się z zarządzeniami dotyczącymi planowania szkolenia;

- brak szczegółowych przepisów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej;
- sprzeczności w regulaminach i instrukcjach szkoleniowych;
- brak czasu na studiowanie fachowej literatury;
- brak sprecyzowanej formy rocznego planu szkolenia pułku oraz rozkazu szkoleniowego;
- oderwanie teorii od praktyki;
- brak powiązań między przedmiotami;
- brak czasu na pracę partyjno-polityczną;
- przeniesienie głównego ciężaru pracy partyjno-politycznej na dowódców pododdziałów przy jednoczesnym słabym ich przygotowaniu do realizacji tych zadań;
- brak przejrzystych materiałów do pracy partyjno-politycznej;
- brak zakresu praw i obowiązków sekretarza POP i Komitetu pułkowego;
- zbyt rygorystyczne przepisy regulujące wykorzystanie kredytów;
- słaba znajomość przepisów regulujących zarządzanie gospodarką wojskową;
- brak nawyków do terminowego wykonywania zadań;
- małe zaufanie do ludzi oraz nieumiejętne wykorzystanie podwładnych;
- wykonywanie obowiązków za podwładnych.

d/ Spośród wymienionych przez ankietowanych węzłowych problemów wiążących się z pokojowym zarządzaniem i administrowaniem jednostką na uwagę zasługują:

- realność opracowywanych planów;
- zła organizacja pracy w jednostkach;
- słabe przygotowanie kadry do kierowania jednostkami w czasie pokoju;
- osiągnięcie wyższych stanów gotowości bojowej;
- duża ilość obowiązujących przepisów, często sprzecznych;
- duża różnorodność obowiązujących dokumentów;
- kierowanie gospodarką finansową jednostki;
- planowanie szkolenia i realizacja procesu szkolenia.

e/ Wielu z ankietowanych wypowiedziało się za aktualizacją obowiązującego programu szkolenia, nakreślając następujące kierunki zmian:

1. Przedmioty społeczno-polityczne:
    - zwiększyć ilość godzin na pedagogikę, socjologię, prawo administracyjne, technologię pracy umysłowej;
    - zapoznać z zasadami pracy partyjno-politycznej w czasie pokoju;
    - dawać więcej praktycznych wskazówek do pracy z kolektywami żołnierskimi.
  2. Przedmioty operacyjno-taktyczne:
    - rozszerzyć tematykę traktującą o zasadach planowania szkolenia, opracowania dokumentów szkoleniowych, zasadach opracowywania planów gotowości bojowej na szczeblu oddziału i ZT;
    - zapoznawać z instrukcjami i zarządzeniami o szkoleniu wojsk;
    - problematyka kierowania i zarządzania jednostką w czasie pokoju;
    - zwiększyć problematykę szczebla taktycznego;
    - rozszerzyć metodykę szkolenia wojsk.
  3. Cybernetyczne podstawy dowodzenia:
    - szerzej potraktować w programie cybernetykę wojskową i teorię dowodzenia;
    - bardziej upraktyczyć zajęcia;
    - w większym zakresie zapoznawać słuchaczy ze sprzętem usprawniającym proces dowodzenia.
  4. Teoria organizacji i kierowania:
    - rozszerzyć program;
    - uczynić przedmiotem egzaminowanym;
    - upraktyczyć.
  5. Logika:
    - rozszerzyć program;
    - upraktyczyć przedmiot;
    - wprowadzić kolokwium z logiki.
- f/ Wszyscy ankietowani wypowiadają się za wprowadzeniem cyklu wykładów poświęconych administracyjno-prawnym aspektom pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi w czasie pokoju. Formułują następujące postulaty:
- zapoznać słuchaczy ASG z aktualnie obowiązującymi przepisami w dziedzinie gospodarki uzbrojeniem, sprzętem i mi^eniem wojskowym;
  - zapoznawać słuchaczy z gospodarką finansową i zasadami jej prowadzenia;

- zapoznawać z problematyką zapobiegania stratom i szkodom, a także z problematyką likwidacji strat i szkód;
- zapoznawać z problematyką współpracy z władzami terenowymi;
- wprowadzić wykłady z podstaw prawnych zarządzania jednostką wojskową i odpowiedzialności dowódcy;
- wprowadzić zajęcia na temat polityki kadrowej;
- wprowadzić zajęcia z planowania szkolenia na szczeblu oddziału i ZT; podobnie z problematyką mobilizacji.

3. Wnioski końcowe

a/ W świetle informacji zawartych w nadesłanych ankietach wydaje się być słuszne twierdzenie o konieczności dokonania zmian w aktualnych programach studiów ASG, idących w kierunku zwiększenia ilości godzin przeznaczonych na problematykę pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi.

b/ Wydaje się, że należy przyjąć następujące kierunki zmian programowych:

- wprowadzić cykl zajęć zapoznających słuchaczy z metodologią podejmowania decyzji;
- zwiększyć zakres teorii organizacji i kierowania rozumianej jako dyscyplina, której znajomość pozwala sprawniej rozwiązywać problemy wynikające z kierowania jednostką w czasie pokoju;
- zapoznawać słuchaczy z prawnymi, socjologicznymi i psychologicznymi aspektami dowodzenia i zarządzania;
- zwiększyć zakres metodyki szkolenia taktycznego oraz organizacji i mobilizacji wojsk;
- wprowadzić zajęcia z pracy partyjno-politycznej w okresie pokoju;
- wprowadzić cykl zajęć zapoznających słuchaczy z problematyką gospodarczo-finansową jednostek wojskowych.

Rembertów, dnia 16.04.1973 r.

PROPOZYCJE ZMIAN W PROGRAMACH STUDIÓW
KURSÓW ZASADNICZYCH

1. Ocena stanu aktualnego

Program realizowany aktualnie w Akademii, przygotowuje absolwentów przede wszystkim jako organizatorów i kierowników działań bojowych na współczesnym polu walki. Natomiast w stosunkowo małym zakresie daje merytoryczne podstawy do sprawowania funkcji dowódczo-organizatorskich i sztabowych w okresie pokoju.

Wydaje się jednak, że wszelkie oceny propozycji programowych w tym zakresie muszą opierać się na nie budzącym wątpliwości założeniu, że absolwent naszej uczelni, gruntownie przygotowany do sprawnego działania na wielce skomplikowanym, atomowym polu walki, potrafi również w stosunkowo krótkim czasie wdrożyć się do efektywnego zarządzania jednostką wojskową w czasie pokoju. Wynika to z faktu, że znaczna część problematyki, zaliczana jako przygotowująca słuchaczy do działalności w okresie wojny, również w dużym stopniu kształtuje u nich umiejętności niezbędne do kierowania zespołami ludzkimi i rozwiązywania problemów w czasie pokoju. Do problematyki tej można zaliczyć metodologię wypracowania decyzji i organizacji działań bojowych, która daje absolwentom podstawy do podejmowania decyzji w warunkach pokojowych.

Oprócz tego, program zawiera dyscypliny ekonomiczno-społeczne, cybernetyczne, a także ogólnorozwojowe, które w pewnym stopniu wpływają na przygotowanie naszych absolwentów do sprawowania funkcji kierowniczych w okresie pokoju.

Tym nie mniej ścisła zależność, jaka istnieje pomiędzy działalnością dowódców i oficerów sztabu w czasie pokoju, a gotowością bojową podległych im jednostek implikuje konieczność krytycznej analizy aktualnych programów studiów z punktu widzenia poszerzenia tej problematyki, która w sposób bezpośredni przygotowuje absolwentów do sprawnego organizowania pokojowego życia w jednostce.

W aktualnych programach studiów problematyka pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi obejmowała:

1. Zapoznanie słuchaczy z:

a/ podstawami i wojskowymi zastosowaniami nauki o organizacji i kierowaniu;

b/ strukturą systemów dowodzenia i zarządzania oraz rolą i zadaniami organów sił zbrojnych w kierowaniu działalnością wojsk i sztabów szczególnie w zakresie gotowości bojowej i mobilizacyjnej;

c/ ogólnym zakresem obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności dowódcy i oficerów sztabu przy organizowaniu podstawowych działań w okresie pokoju;

d/ zasadami kwatermistrzowskiego i technicznego zabezpieczenia działalności wojsk w okresie pokoju;

e/ zasadami kierowania administracyjną działalnością i pracą sztabowo-biurową;

f/ ogólnymi zasadami opracowania i organizacji ćwiczeń oraz planowania szkolenia;

g/ teoretycznymi podstawami procesów wychowawczych i dydaktycznych w wojsku;

2. Wyrobienie /w niewielkim zakresie/ praktycznych umiejętności planowania i osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej i mobilizacyjnej oraz umiejętności planowania i organizowania szkolenia wojsk w warunkach pokojowych.

Na tę problematykę wydziela się obecnie około 3-4% ogólnej ilości czasu przeznaczanego na studia.

Najwięcej zagadnień wiążących się z pokojowym zarządzaniem jednostkami wojskowymi zawierają programy kursu tyłowego /np. na zaopatrywanie i obsługę wojsk w czasie pokoju przewidziana jest 378 godzin, co daje ponad 8% całości godzin dydaktycznych/.

Daje się zauważyć, że służba sztabów w zasadzie nie zajmuje się problemami okresu pokojowego.

2. Propozycje zmian /ustalenia ogólne/

Zgodnie z bieżącymi ustaleniami Kierownictwa MON i Sztabu Generalnego, akademia ma przygotowywać absolwentów, którzy z jednej strony potrafią w sposób efektywny działać na realnym polu walki, z drugiej natomiast będą umieć sprawnie organizować życie jednostek w okresie pokoju.

Realizacja tych zadań wymaga przeprowadzenia pewnych zmian w aktualnych programach studiów, jednak zmiany te nie mogą wpłynąć ujemnie na zasadniczy cel kształcenia w akademii, a mianowicie przygotowanie absolwentów do działania na współczesnym i perspektywicznym polu walki.

Dokonując zmian należy również założyć, że metodologia wypracowania decyzji i organizacji działań bojowych jest przydatna również do rozwiązywania zadań w czasie pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi.

W celu dostosowania systemu studiów do aktualnych potrzeb należy:

a/ rozszerzyć obowiązujące programy studiów o następującą problematykę:

- metodologia podejmowania decyzji kierowniczych w warunkach wojska;

- prawne, socjologiczne, psychologiczne i ekonomiczne aspekty dowodzenia i zarządzania jednostkami wojskowymi;

- struktura i funkcjonowanie aparatu państwowego i administracyjno-gospodarczego oraz zasady współpracy wojska z tym aparatem;

- zasady organizacji i kierowania pracą partyjno-polityczną w wojsku w okresie pokoju w powiązaniu z działalnością cywilnych instancji partyjnych;

- zasady planowania szkolenia i wychowania wojsk z zastosowaniem nowoczesnych form i metod;

- planowanie i utrzymanie wysokiej gotowości bojowej i mobilizacyjnej z uwzględnieniem możliwości wzięcia udziału wojska w akcjach na rzecz gospodarki narodowej;

- rozciągnąć na wszystkie kursy program z zaopatrywania i obsługi wojsk w czasie pokoju w wymiarze zbliżonym do programu realizowanego na kursie tyłowym;

b/ wzbogacić o problematykę pokojowego zarządzania tematyką prac dyplomowych;

c/ w czasie praktyk liniowych /1 i 2 rok studiów/ zwracać większą niż dotychczas uwagę na zagadnienia organizacji pokojowego życia jednostek;

d/ zwiększyć udział klubu oficerskiego w kształtowaniu ogólnej kultury i etyki absolwentów ASG.

3. Propozycje zmian /ustalenia szczegółowe/

a/ Wydaje się celowe wprowadzenie na pierwszym roku studiów cyklu 70 godzin zajęć pod ogólną nazwą: "Metodologia podejmowania decyzji kierowniczych w warunkach wojska".

Z ogólnej ilości 70 godzin, 50 należałoby przeznaczyć na wykłady i seminaria, 10- na jedno, dwa epizodyczne ćwiczenia na mapach i 10- na dwie gry kierownicze.

Ten cykl zajęć, który powinno się realizować na początku I roku studiów, miałby na celu zapoznanie słuchaczy z ogólną metodologią podejmowania decyzji oraz z technologią jej wypracowania w warunkach wojska. Epizodyczne ćwiczenia na mapach i gry kierownicze zamykające proponowany cykl miałyby na celu wykazanie słuchaczom, że zarówno w toku organizacji działań bojowych, jak też w procesie pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi znajdują zastosowanie w zasadzie te same reguły podejmowania decyzji i rozwiązywania sytuacji problemowych.

Omawiany cykl obejmowałby również psychologiczne, socjologiczne oraz prawne aspekty dowodzenia i zarządzania jednostkami dowodzenia.

b/ Proponuje się zwiększyć do 150 ogólną ilość godzin przeznaczonych na "Organizację i mobilizację wojsk". Problematyka ta odgrywa istotną rolę w pokojowym zarządzaniu jednostkami wojskowymi i wywiera bezpośredni wpływ na ich gotowość bojową.

c/ Proponuje się wprowadzić cykl zajęć pod nazwą "Podstawy teorii i praktyki szkolenia sztabów i wojsk", który zastąpiłby przedmiot nazywany dotychczas "Planowanie i metodyka szkolenia taktycznego". Nowy cykl obejmowałby w sumie 150 godzin zajęć, w czasie których w sposób kompleksowy zapoznawano by słuchaczy z planowaniem i organizacją szkolenia wojsk i sztabów. Problem ten w dużym stopniu absorbuje dowódców oraz sztaby i jak wykazały ankiety sprawia im wiele kłopotów; dlatego powinien znaleźć więcej miejsca w naszych programach.

d/ Proponuje się zwiększyć z 32 do 60 godzin program z "Teorii organizacji i kierowania", która w sposób naukowy i kompleksowy porządkuje problemy związane z procesami kierowania zorganizowanymi zespołami ludzkimi, dając podstawy do ich doskonalenia.

e/ Proponuje się wprowadzić na wszystkich kursach w wymiarze 300 godzin cykl zajęć "Zaopatrywanie i obsługa wojsk w czasie pokoju". Cykl ten w podobnym wymiarze godzin realizowany jest aktualnie na kursie tyłowym. Problematyka ujęta w jego ramach ma charakter użyteczny z punktu widzenia organizowania pokojowego życia jednostek i zawiera wiele elementów wiedzy praktycznej, których brak daje się odczuwać u naszych absolwentów. Wydaje się jednak, że omawiany program, w przypadku zaakceptowania przedstawianych propozycji, musiałby ulec modyfikacji.

f/ Proponuje się wprowadzić przedmiot "Praca partyjno-polityczna w wojsku" w wymiarze 130 godzin z czego 80 godzin przeznaczone byłoby na pracę partyjno-polityczną w czasie pokoju, pozostałe 50 - na pracę partyjno-polityczną w warunkach bojowych.

g/ Proponuje się wprowadzić cykl 40 godzin zajęć pod ogólną nazwą "Służba Sztabów w okresie pokoju", w ramach którego uczono by słuchaczy organizowania i kierowania pracą sztabów w czasie udziału wojska w likwidacji klęsk żywiołowych, w realizacji zadań gospodarczych itp. W ramach tego działu przekazywano by słuchaczom wiedzę z zakresu organizacji codziennej pracy w sztabie, kształtowania stosunków międzyludzkich, stawiania zadań, podziału zadań na wykonawców itp.

h/ Proponuje się także zwiększyć do 40 godzin program z administracji i do 20 - program z higieny i bezpieczeństwa pracy.

i/ Proponuje się również przyjąć jako zasadę zapoznawanie słuchaczy ASG z ośrodkami kultury znajdującymi się w Warszawie oraz z wybranym zakładem pracy. Wydaje się, że w czasie studiów słuchacz powinien zwiedzić w sposób zorganizowany:

- Muzeum Wojska Polskiego;
- Muzeum Narodowe;
- Muzeum Techniki;
- Muzeum Lenina;
- Fabrykę Samochodów Osobowych;
- Teatr Wielki Opery i Baletu.

Organizację zwiedzania powinien przejąć na siebie Klub Oficerski.

4. Interpretacja załącznika nr 1

Proponowaną tematykę z zakresu pokojowego zarządzania jednostkami wojskowymi z rozbiem na lata przedstawia załącznik nr 1.

Wynika z niego, że ogólnie na pokojowe zarządzanie przeznaczają się średnio około 24% godzin dydaktycznych, z tym, że na I rok studiów - około 16,5%, na II - 30,5% i na III-23%.

Położenie głównego nacisku na II rok studiów jest uwarunkowane tym, że słuchacze II roku studiów w sposób prawidłowy rozumieją już problemy związane z dowodzeniem i zarządzaniem oddziałami i ZT, a również znajdują się na półmetku studiów.

Uwaga: Przedstawione propozycje dotyczą kursu wojsk lądowych. W podobny sposób należy ująć programy kursów LO i WOPK.

1. Wykład	20	30	30	80
2. Wykład	20	30	30	80
3. Podstawy teorii i praktyki w szkoleniu oficerów i wojsk	20	30	30	80
4. Dydaktyka wojskowa	20	-	-	20
5. Psychologia wojskowa	15	-	-	15
6. Psychologia wojskowa	20	-	-	20
7. Logika	20	-	-	20
8. Cyfrowe metody podawania danych	-	20	-	20
9. Teoria organizacji i kierownictwa	-	20	20	40
10. Administracja wojskowa	-	20	20	40
11. Współpraca i służba państwa	-	10	10	20
12. Współpraca i obsługa jednostek w czasie pokoju	-	200	100	300
13. Podstawy pracy państwa politycznego w okresie pokoju	-	60	20	80
14. Studia skrajne w okresie pokoju	-	20	20	40
Razem:	252	430	300	982
	16,5%	30,5%	23,1%	29,9%

Załącznik nr 1

Podział godzin z pokojowego zarządzania na poszczególne lata studiów

Lp.	Przedmiot	I rok	II rok	III rok	Uwagi
1.	Metodologia podejmowania decyzji kierowniczych w warunkach wojska	70			
2.	Organizacja i mobilizacja wojsk	50	50	50	150
3.	Podstawy teorii i praktyki szkolenia sztabów i wojsk	50	50	50	
4.	Dydaktyka wojskowa	20	-	-	
5.	Pedagogika wojskowa	16	-	-	16
6.	Psychologia wojskowa	36	-	-	36
7.	Logika	20	-	-	20
8.	Cybernetyczne podstawy dowodzenia	-	50	-	50
9.	Teoria organizacji i kierowania	-	30	30	60
10.	Administracja wojskowa	-	20	20	40
11.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	-	10	10	20
12.	Zaopatrywanie i obsługa jednostek w czasie pokoju	-	200	100	
13.	Podstawy pracy part.-polit. w okresie pokoju	-	60	20	80
14.	Służba sztabów w okresie pokoju	-	20	20	
Razem:		262	490	300	1052
		16,5%	30,5%	23,1%	23%

370
52
100

Propozycje zwiedzania przez słuchaczy ASG ośrodków
kultury i zakładów pracy w Warszawie

Lp.	Ośrodek	I Kurs	II Kurs	III Kurs	Uwagi
1.	Muzeum Wojska Polskiego	8			
2.	Muzeum Narodowe		8		
3.	Muzeum Techniki			8	
4.	Muzeum Lenina	8			
5.	FSO - Żerań		8		
6.	Teatr Wielki			8	
Razem:		16	16	16	48

płk Jan NOWAKOWSKI

Wykonano w 5 egz.

Egz.nr 1-5 Kanc.Tajna

Wyk.: płk Grzelecki

Druk: PK, dn. 9.05.73 r.

Nr ks. 01073/01856/WW.

Propagacja wiedzy przez almanachy AGS porońców
Kultury i sztuki w Warszawie

Opis	Grupa I	Grupa II	Grupa III	Uwagi
Muzeum Wojska Polskiego	8			
Muzeum Narodowe		8		
Muzeum Techniki			8	
Muzeum Dentina	8			
280 - 280		8		
Teatr Wielki			8	
Razem:				
	18	18	18	18

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZOLENIOWE
AKADEMI SZTUKI GENERALNEJ
 im. gen. broni K. Świerczewskiego

R33454

Wzrostek nr 2

Wykonano w 2000 r.
 przez: [illegible]
 Data: 14.02.2000 r.
 Nr. ka. 0002/0122/00